

V Bruselu dne 13.5.2019
COM(2019) 175 final/2

CORRIGENDUM

This document corrects document COM(2019)175 final of 9 April 2019.
Concerns all languages versions.
Correction of graph entitled "2030 Framework for Climate and Energy"
The text shall read as follows:

ZPRÁVA KOMISE

**EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A
SOCIÁLNÍMU VÝBORU, VÝBORU REGIONŮ A EVROPSKÉ INVESTIČNÍ BANCE**

Čtvrtá zpráva o stavu energetické unie

I. ÚVOD

Projekt Junckerovy Komise v oblasti energetické unie¹ si stanovil za cíl zajistit spotřebitelům v EU bezpečnou, udržitelnou, konkurenceschopnou a cenově dostupnou energii prostřednictvím reformy evropských politik v oblasti energetiky a klimatu. Tato Komise se rovněž zavázala učinit z EU světovou jedničku v oblasti obnovitelné energie, postavit do popředí energetickou účinnost a i nadále stát v čele celosvětového úsilí v boji proti změně klimatu. Po čtyřech letech je energetická unie skutečností. Díky silné podpoře ze strany Evropského parlamentu, členských států a zúčastněných stran učinila energetická unie Evropu odolnější a v mnoha zásadních ohledech důkladněji zmodernizovala evropskou politiku v oblasti energetiky a klimatu.

To vedlo za prvé ke komplexnímu a právně závaznému rámci pro dosažení cílů Pařížské dohody a zároveň přispělo k modernizaci evropského hospodářství a jeho průmyslu. Energetická unie zahrnuje rámec správy, který umožní členským státům a Evropské komisi spolupracovat na rozvoji politik a opatření nezbytných pro splnění našich cílů v oblasti klimatu a energetiky. Je také pevně zakotven v širším rámci priorit EU. Energetická unie pomáhá plnit cíle udržitelného rozvoje a provádět programy týkající se oběhového hospodářství a kvality ovzduší. Úzce souvisí s politikami unie kapitálových trhů, jednotného digitálního trhu, nové agendy dovedností pro Evropu, investičního plánu pro Evropu a bezpečnostní unie.

Za druhé tento komplexní přístup k energetické unii umožnil EU zavést jasné a ambiciózní cíle pro rok 2030 v oblasti energie z obnovitelných zdrojů a energetické účinnosti. Umožnil EU vytvořit stejně ambiciózní politiky v oblasti čisté mobility, včetně emisí u nových osobních automobilů, dodávek a nákladních automobilů. Poskytl rovněž pevný základ pro úsilí o dosažení moderní a prosperující, klimaticky neutrální ekonomiky do roku 2050. Evropská komise ve své vizi do roku 2050² stanovila rámec pro budoucí politiku v oblasti klimatu a energetiky, díky níž se Evropa bude ubírat směrem k neutralitě z hlediska klimatu a jež zároveň přinese značné výhody pro ekonomiku a kvalitu života jejích obyvatel³.

Za třetí energetická unie poskytuje kombinaci plně aktualizovaného regulačního rámce a vize politik, které jsou zapotřebí od současnosti do roku 2050. To poskytuje jistotu, která je nezbytná pro vysoce kvalitní, inovativní investice do modernizace hospodářství EU a tvorby pracovních míst na místní úrovni. V současné době existuje v EU více než 4 miliony „zelených pracovních míst“ a transformace energetiky nabízí zřejmé příležitosti k vytváření dalších. Více zelených pracovních míst bude vytvořeno investicemi EU prostřednictvím fondů politiky soudržnosti, prostředků na výzkum a inovace, Junckerova plánu a nedávných iniciativ Evropské komise týkajících se udržitelného financování. Energetická unie podporuje konkurenceschopnost evropského průmyslu podporou inovací, které vytvářejí globální výhodu „prvního tahu“. Energetická unie rovněž podporuje vytváření

¹ Rámcová strategie k vytvoření odolné energetické unie s pomocí progresivní politiky v oblasti změny klimatu (COM(2015) 080 final) ze dne 25. února 2015.

² Čistá planeta pro všechny – Evropská dlouhodobá strategická vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky (COM(2018) 773 final) ze dne 28. listopadu 2018.

³ Viz také: 10 trends reshaping climate and energy (10 trendů transformujících oblasti změny klimatu a energetiky), Evropské centrum politické strategie, 3. prosince 2018. https://ec.europa.eu/epsc/sites/epsc/files/epsc_-_10_trends_transforming_climate_and_energy.pdf.

evropských hodnotových řetězců v kritických a rozvíjejících se odvětvích, jako jsou baterie a vodíkové články.

Za čtvrté jádrem energetické unie je prohloubení vnitřního trhu s energií, což má zásadní význam pro zajištění dodávek bezpečné, udržitelné, konkurenceschopné a cenově dostupné energie pro všechny občany. Investice do inteligentní infrastruktury včetně přeshraničního propojení a společná opatření pro prevenci a řízení možných narušení dodávek energie zvýšily jejich bezpečnost a zlepšily celkovou odolnost energetického systému EU vůči vnějším energetickým otřesům. Tyto investice rovněž připravily síť EU na měnící se energetický systém. Souběžně umožní nedávné změny v uspořádání trhu s elektřinou zajistit větší konkurenceschopnost přístupu na tento trh, zajistí nákladově efektivní integraci obnovitelných zdrojů energie a lepší zhodnocení pro spotřebitele, kteří budou moci nabízet svou produkci a flexibilitu trhu.

Za páté souběžně s regulačním rámcem Evropská komise zavedla podpůrný rámec podpůrných opatření k řešení sociálních, průmyslových a dalších otázek. Cílem těchto opatření je posílit postavení občanů, podniků, měst a inovátorů, aby se mohli aktivně zapojit do transformace energetiky. Nové přístupy, v nichž se Evropská komise stala průkopníkem, se ukazují jako účinné, zejména pokud jde o pomoc při utváření evropského odvětví výroby akumulátorů, podporu uhelných regionů procházejících transformací nebo poskytování prostředků a motivace městům, aby rozšířila svá opatření v oblasti klimatu a energetiky. Podpůrný rámec bude mít zásadní význam pro mobilizaci investic, které jsou nezbytné pro plné využití výhod transformace energetiky, a pro zajištění toho, aby transformace byla spravedlivá a sociálně přijatelná pro všechny. Sociální důsledky těchto změn musí být od počátku součástí politického procesu, a nikoli pouze okrajovou záležitostí.

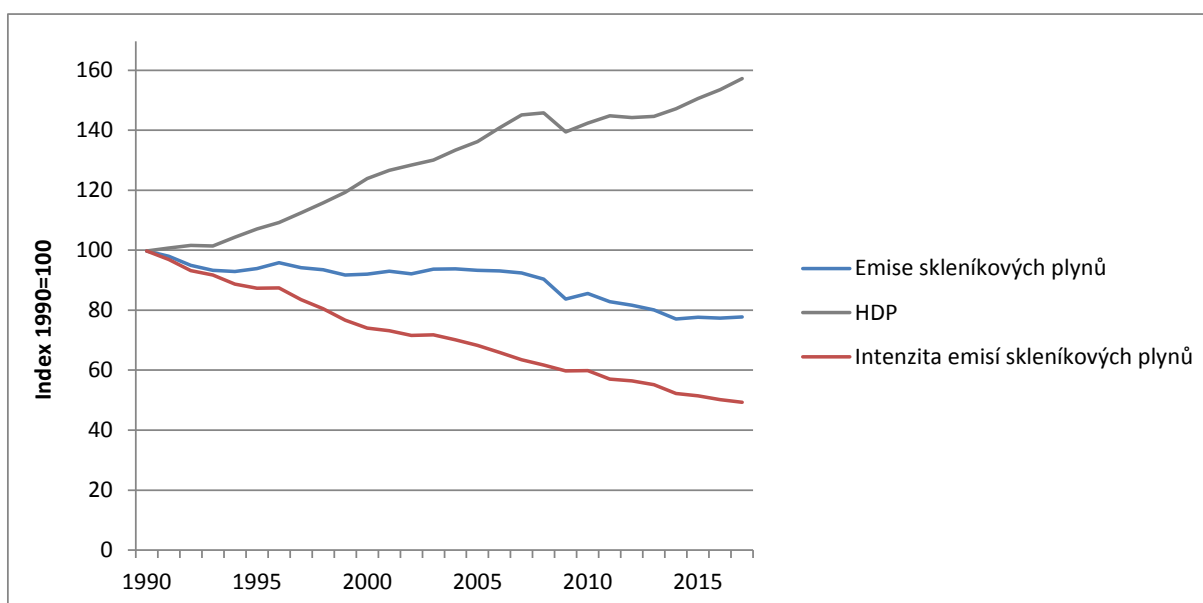
A v neposlední řadě energetická unie umožnila EU mluvit na mezinárodní scéně jedním hlasem. EU byla schopna účinně zaujmout na mezinárodní scéně čelné místo v oblasti klimatu tím, že byla klíčovým hráčem v Pařížské dohodě a že zajistila, aby dohoda vstoupila v platnost v rekordním čase, a že tuto dohodu provádí prostřednictvím souboru pravidel z Katovic, jenž byl přijat v prosinci 2018. Důvěryhodnost EU se v tomto procesu opírá o konkrétní opatření a přijetí uceleného legislativního balíčku, jež jsou zapotřebí k dosažení jejího závazku přijatého v rámci Pařížské dohody pro rok 2030. V souladu s pevným závazkem podporovat multilateralismus jsou jednota a odhodlání EU klíčové pro zachování mezinárodní důvěry v režim v oblasti klimatu, který je v návaznosti na odstoupení Spojených států amerických od tohoto režimu po roce 2017 poznamenán vakuem v oblasti vedení. Evropa pokračovala v úzké mezinárodní spolupráci týkající se politiky v oblasti klimatu a energetiky. Spolupracovala například s Čínou na zavedení celostátního systému obchodování s emisemi v roce 2017.

S tímto moderním rámcem správy politiky v oblasti klimatu a energetiky, jenž je pevně zakotven na evropské úrovni, nyní členské státy pracují na integraci a modernizaci svých vnitrostátních politik. Energetická unie zajišťuje, aby všechny členské státy dosáhly pokroku společně, neboť souhlasily s tím, že do konce roku 2019 dokončí své vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu. Tyto plány budou vycházet z vnitrostátních veřejných konzultací a zpětné vazby od Evropské komise ohledně původních návrhů, které všechny členské státy již oficiálně předložily. Společný rámec podporuje vzájemné učení a umožňuje maximálně využít příležitostí pro regionální spolupráci. Zahajuje rovněž učení praxí, jelikož energetická unie předpokládá pravidelné „kontrolní body“ pro přezkum a spolupráci při zlepšování politik. Řízení tohoto iterativního dialogu bude pro rok 2019 klíčovým úkolem a bude zásadním prvkem při zajištění toho, aby se projevil všechny přínosy energetické unie jako celku.

Kromě politiky v oblasti klimatu a energetiky je energetická unie otázkou strukturální modernizace evropského hospodářství. Podporuje strukturální reformu využívání energie a zdrojů ve všech klíčových odvětvích: v energetice s její ústřední úlohou, stavebnictví, dopravě, průmyslu, zemědělství a využívání půdy obecněji. Energetická unie je také investiční strategií, která má pozitivní dopad na hospodářství a zaměstnanost a zohledňuje její dopad na zranitelné regiony a lidi. Díky svému zaměření na účinnost a domácí zdroje energie posílí postavení EU na světových trzích.

II. TRENDY A POZNÁMKY K POLITICE

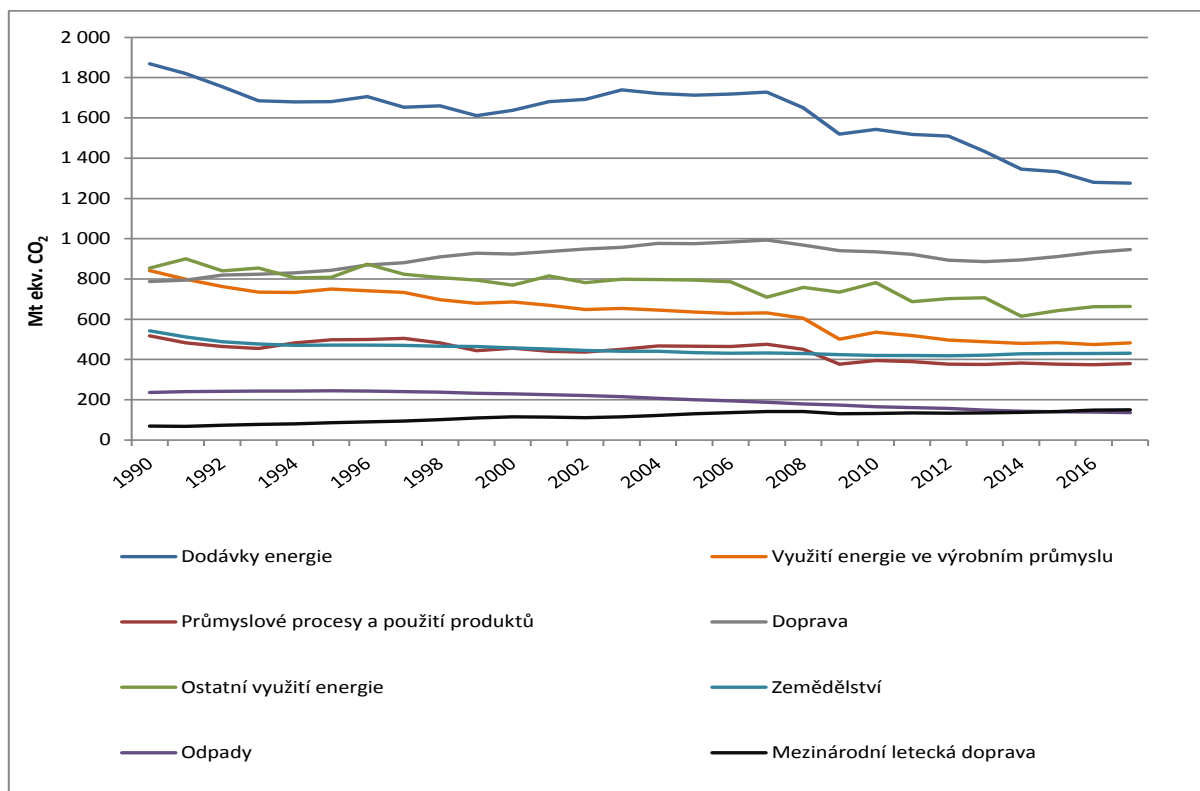
Emise skleníkových plynů a spotřeba energie jsou stále více odděleny od hospodářského růstu. Zdárně probíhá přechod na moderní, nízkouhlíkovou a energeticky účinnou ekonomiku a Evropa se ubírá důvěryhodným směrem, pokud jde o plnění jejích závazků vyplývajících z Pařížské dohody. EU je nyní na dobré cestě k dosažení svého cíle snížení emisí skleníkových plynů do roku 2020 (tj. snížení emisí o 20 % do roku 2020 ve srovnání s úrovněmi v roce 1990). Podle předběžných údajů předložených členskými státy⁴ (obrázek 1) vzrostla ekonomika EU v letech 1990 až 2017 o 58 %, zatímco emise se snížily o 22 %.

Obrázek 1: Změny hrubého domácího produktu EU (v reálných hodnotách), emisí skleníkových plynů v EU a intenzity emisí skleníkových plynů ekonomiky EU

Od roku 1990 se emise snížily ve všech hospodářských odvětvích s výjimkou dopravy. Nejvýraznější pokles byl zaznamenán u emisí z dodávek energie (obrázek 2). Hospodářský růst je méně závislý na spotřebě energie (obrázek 3). Energetická produktivita i intenzita emisí skleníkových plynů spotřeby energie se v EU neustále zlepšují, a to především díky opatřením v oblasti energetické účinnosti v členských státech.

⁴ Výroční zpráva o emisích skleníkových plynů v Evropské unii v období 1990–2016 (Evropská agentura pro životní prostředí), přibližná inventura skleníkových plynů EU za rok 2017 (Evropská agentura pro životní prostředí), Údaje o hrubém domácím produktu z databáze obsahující roční makroekonomické údaje Generálního ředitelství pro hospodářské a finanční záležitosti Evropské komise.

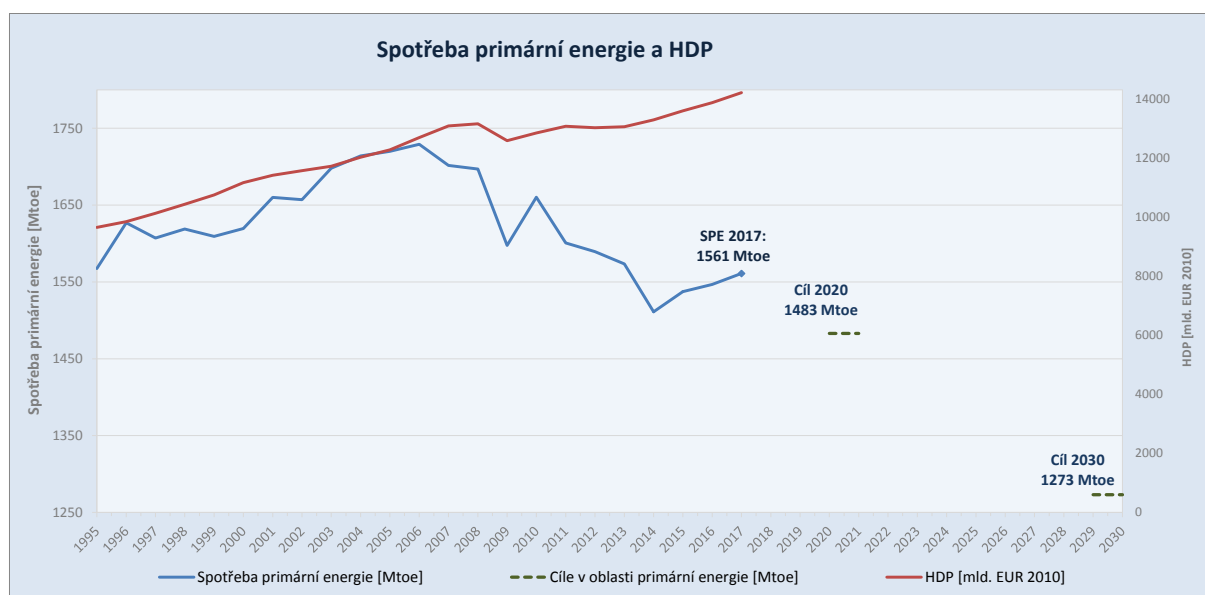

Obrázek 2: Emise skleníkových plynů v EU podle odvětví 1990–2016

Je však třeba dále zintenzivnit úsilí o dosažení cíle energetické účinnosti pro rok 2020. Nejnovější analýza⁵ ukazuje, že po postupném poklesu v letech 2007 až 2014 se spotřeba energie v posledních letech začala zvyšovat a nyní mírně překračuje lineární trajektorii pro dosažení cílů pro rok 2020. Důvodem jsou výkyvy počasí, zejména chladnější roky 2015 a 2016, ale také zvýšená hospodářská aktivita a nízké ceny ropy. Energetická náročnost průmyslu se mezi lety 2005 a 2017 zvýšila až o 22 %, přičemž úspory energie pomohly kompenzovat části dopadu tohoto zvýšení. Nepostačovaly však k udržení celkové spotřeby na sestupném trendu. Ačkoli je cíl energetické účinnosti pro rok 2020 stále dosažitelný, mohl by být ohrožen trvalým růstem spotřeby energie. Evropská komise proto s členskými státy zřídila pracovní skupinu za účelem mobilizace úsilí a plného využití potenciálu energetické účinnosti.

V odvětví dopravy se spotřeba energie a emise v letech 2007 až 2013 snížily, ale nyní se zhruba vrátily na úroveň roku 2005. Pozitivní dopad politik v oblasti účinnosti (a v omezenějším rozsahu i pozitivní dopad přechodu na jiný druh dopravy) byl převážen větší dopravní aktivitou a nízkým využitím kapacity v silniční nákladní dopravě.

⁵ Viz zpráva Komise Evropskému parlamentu a Radě – Posouzení pokroku členských států z roku 2018, kterého dosáhly v plnění vnitrostátních cílů energetické účinnosti pro rok 2020 a provádění směrnice o energetické účinnosti podle čl. 24 odst. 3 směrnice o energetické účinnosti 2012/27/EU (COM(2019) 224 final) ze dne 9. dubna 2019.

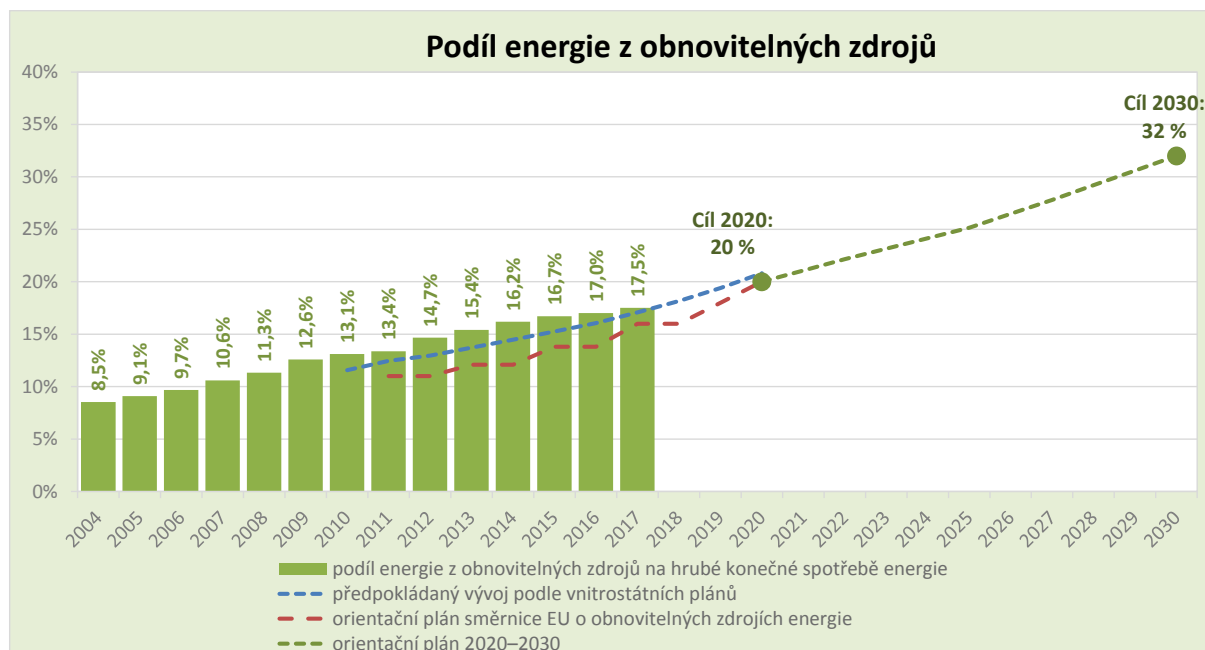
Obrázek 3: Změny HDP EU a spotřeba primární energie

Silný růst pokračoval i v odvětví obnovitelných zdrojů energie, avšak s nerovnoměrným rozložením. Od roku 2014 se podíl energie z obnovitelných zdrojů ve skladbě zdrojů energie EU výrazně zvýšil a v roce 2017 dosáhl 17,5 %⁶. Investice do energie z obnovitelných zdrojů jsou stále více motivovány tržními rozhodnutími a členské státy stále více poskytují podporu energie z obnovitelných zdrojů prostřednictvím nabídkových řízení a zajišťují, aby byla zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů integrována do trhu s elektřinou, jak to vyžadují pravidla státní podpory⁷. Tím se výrazně snížily náklady na zavádění obnovitelných zdrojů energie⁸. Penetrace energie z obnovitelných zdrojů se však liší napříč odvětvími, přičemž energie z obnovitelných zdrojů dosahuje 30,8 % v odvětví elektřiny, ale pouze 19,5 % v odvětví vytápění a chlazení a 7,6 % v odvětví dopravy. Tempo růstu podílu energie z obnovitelných zdrojů se od roku 2014 rovněž zpomalilo. Přestože je EU na dobré cestě ke splnění svých cílů v oblasti obnovitelné energie pro rok 2020, je třeba zvýšit úsilí, aby se zajistilo, že budou splněny cíle pro rok 2030 (obrázek 4).

⁶ Viz zpráva Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Zpráva o pokroku v oblasti energie z obnovitelných zdrojů (COM(2019) 225 final) ze dne 9. dubna 2019.

⁷ Pokyny pro státní podporu v oblasti životního prostředí a energetiky na období 2014–2020, Úř. věst. C 200, 28.6.2014, s.1.

⁸ Například v Německu byly úrovně podpory pro solární fotovoltaické elektrárny v roce 2015 administrativně stanoveny přibližně na úrovni 9 ctEUR/kWh. Nabídková řízení pomohla snížit náklady na méně než 5 ctEUR/kWh v roce 2018.

Obrázek 4: Podíl energie z obnovitelných zdrojů na hrubé konečné spotřebě energie v EU v porovnání s plány vývoje směrnice o obnovitelných zdrojích energie a národních akčních plánů pro energii z obnovitelných zdrojů⁹

V roce 2017 byl zaznamenán podíl energie z obnovitelných zdrojů přesahující cíle stanovené pro rok 2020 již u 11 členských států¹⁰. Kromě toho 21 členských států¹¹ splnilo nebo překročilo svůj průměrný orientační plán stanovený ve směrnici o obnovitelných zdrojích energie¹² na dvouleté období 2017–2018. Zbývajících 7 členských států¹³ muselo zvýšit své úsilí, aby dosáhly souladu s průměrným vývojem na období 2017–2018 do roku 2020.

V případě 11 členských států¹⁴ se politiky, které jsou v současnosti plánovány nebo prováděny na podporu energie z obnovitelných zdrojů, však jeví jako nedostatečné k tomu, aby byly v souladu s jejich orientačním plánem, pokud se vezmou v úvahu pouze vnitrostátní dodávky bez mechanismů spolupráce¹⁵. Kromě toho v případě 7 členských států¹⁶ existuje určitá nejistota ohledně toho, zda dosáhnou cílů týkajících se obnovitelných zdrojů energie pro rok 2020.

Aby splnily cíle v oblasti energie z obnovitelných zdrojů pro rok 2020 a aby tyto úrovně udržely jako výchozí od roku 2021, měly by členské státy i nadále zvyšovat své úsilí s ohledem na zavádění obnovitelných zdrojů i snižování spotřeby energie. Kromě toho by

⁹ Národní akční plány pro energii z obnovitelných zdrojů jsou podrobné zprávy, které předkládají členské státy a které vymezují jejich závazky a iniciativy s ohledem na rozvoj energie z obnovitelných zdrojů v souladu s článkem 24 směrnice 2009/28/ES o obnovitelných zdrojích energie.

¹⁰ Bulharsko, Česko, Dánsko, Estonsko, Chorvatsko, Itálie, Litva, Maďarsko, Rumunsko, Finsko a Švédsko.

¹¹ Bulharsko, Česko, Dánsko, Německo, Estonsko, Řecko, Španělsko, Chorvatsko, Itálie, Kypr, Lotyšsko, Litva, Maďarsko, Malta, Rakousko, Portugalsko, Rumunsko, Slovensko, Finsko, Švédsko a Spojené království.

¹² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES ze dne 23. dubna 2009 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů, Úř. věst. L 140, 5.6.2009, s. 16.

¹³ Belgie, Francie, Irsko, Lucembursko, Nizozemsko, Polsko a Slovinsko.

¹⁴ Belgie, Irsko, Řecko, Francie, Kypr, Lucembursko, Malta, Nizozemsko, Polsko, Portugalsko a Spojené království.

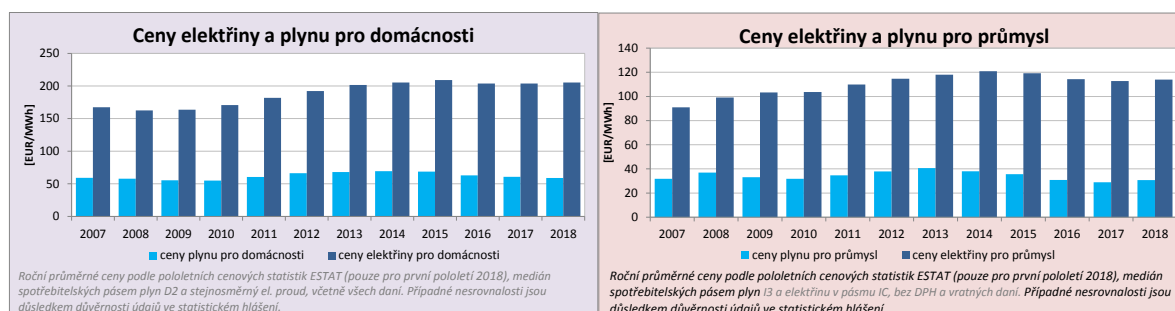
¹⁵ Viz zpráva o pokroku členských států v plnění orientačních cílů v oblasti energie z obnovitelných zdrojů pro rok 2020.

¹⁶ Rakousko, Německo, Španělsko, Lotyšsko, Rumunsko, Slovinsko a Slovensko.

všechny členské státy měly zvážit možnost využití statistických převodů, jak je stanoveno ve směrnici o obnovitelných zdrojích energie¹⁷, buď aby se zajistilo, že dosáhnou cíle, pokud existuje schodek, nebo aby prodaly své potenciální přebytky jiným členským státům. Komise je připravena v tom členské státy podpořit.

V této souvislosti probíhá v celé EU řada opatření. Ta se uskutečňují prostřednictvím pracovní skupiny pro energetickou účinnost vytvořenou Komisí, nových aukcí v oblasti obnovitelných zdrojů energie oznámených několika členskými státy včetně Francie, Nizozemska a Portugalska a širšího využívání smluv o nákupu energie právníky osobami, jejichž prostřednictvím evropské společnosti v roce 2018 nakoupily rekordní objem kapacity větrné energie.

Bylo dosaženo značného pokroku na cestě k integrovanějšímu evropskému trhu s energií. Nyní se s energií obchoduje volněji přes hranice¹⁸ (i když stále ne dostatečně volně) na základě směrnic v oblasti elektřiny a plynu¹⁹ a prosazování antimonopolních pravidel²⁰. Antimonopolní rozhodnutí zejména poskytla zákazníkům ve střední a východní Evropě účinný nástroj k zajištění toho, aby měli přístup ke konkurenceschopnějším cenám plynu. Pokud jde o elektřinu, kvantifikovatelné snížení velkoobchodních cen elektřiny o 6,4 % mezi lety 2010 a 2017 přispělo ke snížení nákladů na energii pro domácnosti o 6 % a pro průmysl o 30 %. Nicméně zvýšení síťových poplatků a daní a dalších poplatků vedlo k průměrnému zvýšení konečných spotřebitelských cen o 19,3 % u domácností a o 8,7 % u průmyslových spotřebitelů v celé EU za stejné období (viz obrázek 5). Energetické daně a poplatky představují až 40 % maloobchodních cen energií pro domácnosti.

Obrázek 5: Změny cen energie pro domácnosti a průmysl (zdroj: Eurostat)

Kvalita ovzduší se zlepšila, ale stále jsou nutná další zlepšení. Díky společnému úsilí EU a členských států se v posledních desetiletích v EU snížily emise látek znečišťujících ovzduší, s výjimkou amoniaku (obrázek 6). Tento trend přispěl k lepší kvalitě ovzduší. Vedl rovněž

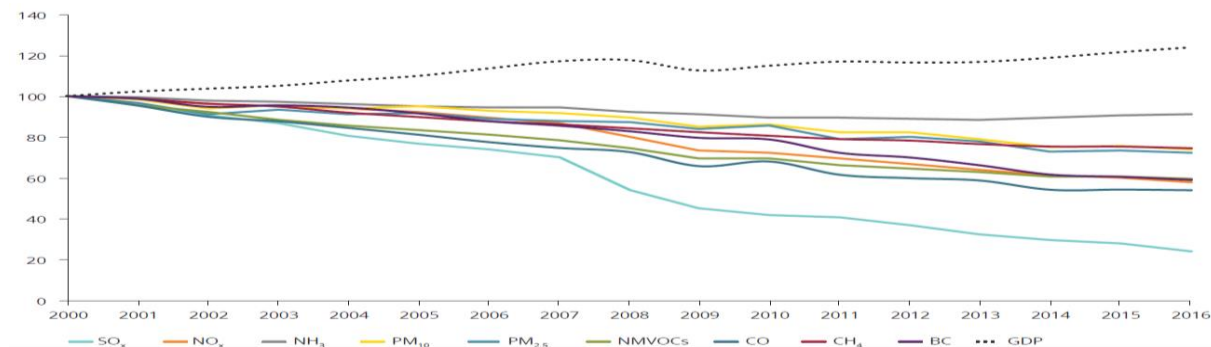
¹⁷ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/28/ES ze dne 23. dubna 2009 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů a o změně a následném zrušení směrnic 2001/77/ES a 2003/30/ES, Úř. věst. L 140, 5.6.2009, s. 16.

¹⁸ Viz ACER/CEER Annual reports on the results of monitoring the internal electricity and natural gas markets in 2017 (Výroční zpráva Agentury pro spolupráci energetických regulačních orgánů (ACER) / Rady evropských energetických regulačních orgánů (CEER) o výsledcích monitorování vnitřních trhů s elektřinou a zemním plynem za rok 2017), září 2018: https://acer.europa.eu/Official_documents/Publications/Pages/Publication.aspx.

¹⁹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/72/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou, Úř. věst. L 211, 14.8.2009, s. 55, a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2009/73/ES ze dne 13. července 2009 o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem, Úř. věst. L 211, 14.8.2009, s. 94.

²⁰ Komise přijala četná antimonopolní rozhodnutí, která přispěla k neomezenému toku energie na vnitřním trhu, a to jak na trhu s plynem, tak i na trhu s elektřinou, naposledy v těchto rozhodnutích: [Rozhodnutí o závazku ve věci AT.39816, Gazprom](#), [Rozhodnutí o závazku ve věci AT.40461, Propojovací vedení mezi Německem a Dánskem](#), [rozhodnutí o zákazu ve věci AT.39849, BEH Gas](#).

ke snížení počtu zón kvality ovzduší, které přesahují mezní hodnoty EU pro částice, a k poklesu odhadovaného počtu předčasných úmrtí způsobených znečištěním ovzduší na přibližně 400 000 podle posledních odhadů²¹. Emise látek znečišťujících ovzduší v EU by měly dále klesat, jelikož členské státy provádějí opatření ke splnění svých vnitrostátních závazků týkajících se snížení emisí znečišťujících látek pro rok 2020 a po roce 2030²². Provádění několika politik energetické unie vede k tomu, že toto snižování emisí je snazší a méně nákladné, například omezené používání uhlí, opatření v oblasti energetické účinnosti k nahrazení neúčinných topných zařízení a rozvoj udržitelnějších způsobů dopravy²³.

Obrázek 6: Změny v emisích látek znečišťujících ovzduší v EU²⁴ vyjádřené jako procentní podíl úrovně z roku 2000

Systém EU pro obchodování s emisemi je silnější. Zahájení fungování rezervy tržní stability v lednu 2019 a přijetí reformy systému obchodování s emisemi po roce 2020 na začátku roku 2018 výrazně posílilo cenu uhlíku (obrázek 7). Rezerva tržní stability bude řešit současný přebytek ve výši 1,65 miliardy emisních povolenek a zlepší odolnost systému vůči významným otřesům v budoucnosti automatickým přizpůsobením nabídky dražených povolenek. Signál o posílené ceně uhlíku již zvyšuje důvěru ve větší rozvoj a zavádění nízkouhlíkových technologií. Podle tržních analytiků si rezerva tržní stability v následujícím desetiletí podrží svůj vliv na trh s uhlíkem a jeho ceny zachová na podobné nebo vyšší úrovni. To je spojeno s konkrétními opatřeními k předcházení úniku uhlíku a ochraně konkurenceschopnosti evropského průmyslu.

²¹ Viz: <https://www.eea.europa.eu/publications/air-quality-in-europe-2018>.

²² Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/2284 ze dne 14. prosince 2016 o snížení národních emisí některých látek znečišťujících ovzduší, Úř. věst. L 344, 17.12.2016, s.1.

²³ Zpráva „První výhled pro čisté ovzduší“ (COM(2018) 446 final) ze dne 7. června 2018.

²⁴ Tento graf představuje relativní meziroční změny a zohledňuje změny počtu členských států EU v průběhu let.

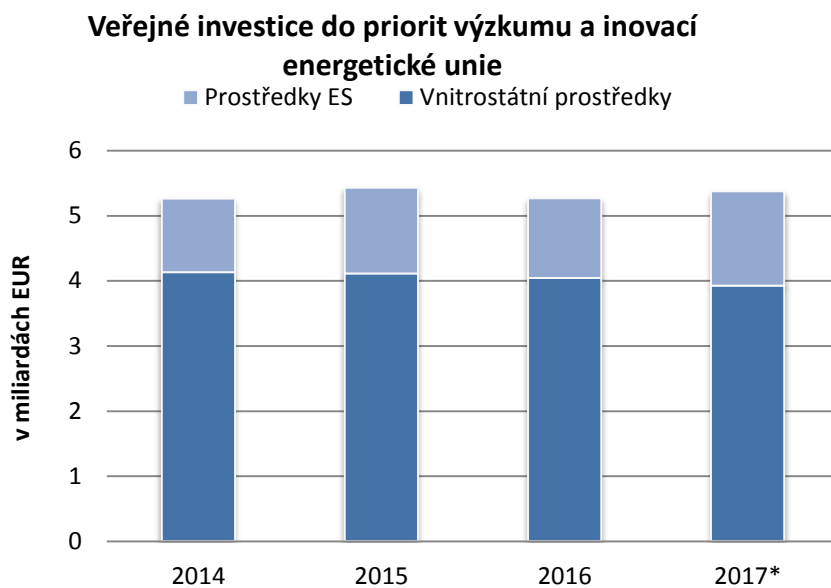

Obrázek 7: Změny ceny uhlíku na evropském trhu s uhlíkem v období 2005–2018 (zdroj: ICE)

Veřejné investice (vnitrostátní i z EU) do priorit energetické unie týkajících se výzkumu a inovací byly v letech 2014–2017 relativně stabilní. Veřejné investice do těchto priorit během tohoto období dosahovaly v průměru přibližně 5,3 miliardy EUR ročně (obrázek 8)²⁵. S využitím vnitrostátních finančních prostředků v průměrné výši 4,1 miliardy EUR ročně²⁶ byly prostředky EU na výzkum v rámci programu Horizont 2020 a fondy politiky soudržnosti klíčové pro udržení investic do výzkumu a inovací na stabilní úrovni v posledních čtyřech letech. Evropská komise se chystá investovat v roce 2020 téměř 2 miliardy EUR do výzkumu a inovací v oblasti čisté energie, a dostát tak svému závazku zdvojnásobit od roku 2015 v této oblasti veřejné investice jako součást svého členství v iniciativě „Mise inovací“. Hlavním poskytovatelem těchto investic však zůstává soukromý sektor, který soustavně představuje více než 75 % investic EU do výzkumu a inovací v oblasti čisté energie, přičemž roční výdaje se zvýšily z přibližně 10 miliard EUR na více než 16 miliard EUR během deseti let. Veřejné financování bude i nadále hrát klíčovou úlohu při koordinaci výzkumu a řízení investic soukromého sektoru do priorit slučitelných s naší dlouhodobou strategickou vizí, a to i prostřednictvím inteligentní specializace. To pomůže překlenout mezeru mezi výzkumem a komerčním zaváděním a přilákat nové soukromé investice pomocí technologií snižování rizik. Silné politiky a předvídatelné cenové signály jsou nezbytnými podmínkami pro podporu inovací v ekosystému čisté energie, což v konečném důsledku podpoří investice do výzkumu v oblasti technologií pro čistou energii.

²⁵ Pasimeni, F.; Fiorini, A.; Georgakaki, A.; Marmier, A.; Jimenez Navarro, J.P.; Asensio Bermejo, J. M. (2018): SETIS Research & Innovation country dashboards. Evropská komise, Společné výzkumné středisko (JRC).

²⁶ Tamtéž.

* odhadované hodnoty na základě částečného oznamování

Obrázek 8: Veřejné investice do výzkumných a investičních priorit energetické unie v období 2014–2017 (zdroj: Společné výzkumné středisko)

III. AMBICIÓZNÍ A MODERNÍ LEGISLATIVNÍ RÁMEC

Evropská unie během funkčního období této Evropské komise úspěšně přijala zcela nový legislativní rámec pro politiky v oblasti energetiky a klimatu²⁷. Evropský parlament a Rada se dohodly na revizi právních předpisů EU v oblasti klimatu, včetně směrnice o systému obchodování s emisemi²⁸, a to jak pro stacionární zařízení, tak pro letectví, nařízení o „sdílení úsilí“²⁹ a nařízení o využívání půdy, změnách ve využívání půdy a lesnictví³⁰. Dohodly se rovněž na osmi legislativních návrzích v rámci balíčku „Čistá energie pro všechny Evropany“³¹ a na deseti návrzích týkajících se mobility v návaznosti na „strategii pro nízkoemisní mobilitu“³².

Tento komplexní legislativní rámec představuje solidní základ pro to, aby EU splnila svá politická předsevzetí v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030 a dále. Tento rámec nám umožní řešit budoucí výzvy, jako jsou digitalizace, začlenění obnovitelných zdrojů energie na trh a energetická politika, která je více zaměřena na spotřebitele. Právní předpisy řeší jak průřezové prvky na podporu opatření v oblasti klimatu, tak i opatření v oblasti

²⁷ Souběžně s tím přijala Komise společně s touto zprávou sdělení o institucionálním rámci „Efektivnější a demokratičtější rozhodovací proces v politice EU v oblasti energetiky a klimatu“ (COM(2019) 177 final ze dne 9. dubna 2019).

²⁸ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/410 ze dne 14. března 2018, kterou se mění směrnice 2003/87/ES za účelem posílení nákladově efektivních způsobů snižování emisí a investic do nízkouhlíkových technologií, Úř. věst. L 76, 19.3.2018, s. 3.

²⁹ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/842 ze dne 30. května 2018 o závazném každoročním snižování emisí skleníkových plynů členskými státy v období 2021–2030 přispívajícím k opatřením v oblasti klimatu za účelem splnění závazků podle Pařížské dohody, Úř. věst. L 156, 19.6.2018, s. 26.

³⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/841 ze dne 30. května 2018 o zahrnutí emisí skleníkových plynů a jejich pohlcování v důsledku využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví do rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030, Úř. věst. L 156, 19.6.2018, s. 1.

³¹ Čistá energie pro všechny Evropany (COM(2016) 860 final) ze dne 30. listopadu 2016.

³² Evropská strategie pro nízkoemisní mobilitu (COM(2016) 501 final) ze dne 20. července 2016.

energetiky, a v případě potřeby i zvláštní ustanovení týkající se odvětvových opatření. EU rovněž vyslala jasný signál ostatním zemím po celém světě, že i nadále hodlá jít příkladem. A to tím, že činí konkrétní a ambiciózní kroky k plnění svých závazků a cílů týkajících se přizpůsobení podle Pařížské dohody. Dohodnutý rámec EU rovněž obsahuje zakomponovaná ustanovení o změnách a ustanovení zaručující, že tyto závazky budou splněny. Tento rámec vede EU správným směrem k vybudování klimaticky neutrálního hospodářství do roku 2050.

Aktualizovaný legislativní rámec stanoví kvantifikované cíle a jasný „směr, jímž bychom se měli ubírat“ do roku 2030, a poskytuje stabilní a předvídatelné prostředí pro plánování a investice. EU zejména výrazně zvýšila své ambice stanovením nových cílů pro rok 2030, konkrétně: snížit domácí emise skleníkových plynů nejméně o 40 % ve srovnání s úrovní v roce 1990; dosáhnout alespoň 32% podílu energie z obnovitelných zdrojů³³ a zvýšit energetickou účinnost alespoň o 32,5 %³⁴. Cíl v oblasti propojení elektrických sítí byl stanoven za účelem zlepšení bezpečnosti dodávek zvýšením až na 15 % v každém členském státě do roku 2030. Závazné cíle pro rok 2030 byly rovněž stanoveny za účelem snížení emisí uhlíku z automobilů o 37,5 % ve srovnání s úrovněmi v roce 2021³⁵, z dodávek o 31 % ve srovnání s úrovněmi v roce 2021³⁶ a z nákladních automobilů o 30 % ve srovnání s úrovněmi v roce 2019.

RÁMEC POLITIKY V OBLASTI KLIMATU A ENERGETIKY DO ROKU 2030 — DOHODNUTÉ CÍLE

	EMISE SKLENÍKOVÝCH PLYNŮ	OBNOVITELNÁ ENERGIE	ENERGETICKÁ ÚČINNOST	PROPOJENÍ	KLIMA V PROGRAMECH FINANCOVANÝCH EU	CO2 Z:
2020	-20 %	20 %	20 %	10 %	2014–2020 20 %	
2030	≥ -40 %	≥ 32 %	≥ 32,5 %	15 %	2021–2027 25 %	AUTOMOBILŮ -37,5 % dodávek -31 % nákladních automobilů -30 %

Doložka o úpravě směrem nahoru do roku 2030

EU posílila svou energetickou bezpečnost. Byla přijata nová pravidla³⁷ týkající se bezpečnosti dodávek zemního plynu a rizikové připravenosti v odvětví elektřiny s cílem organizovat operativní přeshraniční regionální spolupráci za účelem prevence a řízení rizika narušení dodávek zemního plynu, nedostatku elektřiny nebo jejího výpadku (blackoutu).

³³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2001 ze dne 11. prosince 2018 o podpoře využívání energie z obnovitelných zdrojů, Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 82.

³⁴ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/2002 ze dne 11. prosince 2018 o energetické účinnosti, Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 210.

³⁵ Právní předpisy EU již stanovily, že do roku 2021, avšak s postupným zaváděním od roku 2020, mají průměrné emise u vozového parku všech nových vozů činit 95 gramů CO₂ na kilometr.

³⁶ Právní předpisy EU již stanovily cíl pro rok 2020 pro dodávky, a sice 147 gramů CO₂ na kilometr.

³⁷ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/1938 ze dne 25. října 2017 o opatřeních na zajištění bezpečnosti dodávek zemního plynu a o zrušení nařízení (EU) č. 994/2010, Úř. věst. L 280, 28.10.2017, s. 1, a návrh nařízení Evropského parlamentu a Rady o rizikové připravenosti v odvětví elektřiny a o zrušení směrnice 2005/89/ES, COM/2016/0862 final - 2016/0377 (COD).

Významného pokroku bylo dosaženo také při zlepšování uspořádání trhu s elektřinou. Nyní existuje integrovanější soubor pravidel pro uspořádání trhu s elektřinou³⁸. Tato pravidla zlepšují účinnost trhu s elektřinou prostřednictvím většího sbližování cen a přeshraničního obchodu. Rovněž stanoví společný rámec pro kapacitní mechanismy, aby se zajistilo, že tyto mechanismy jsou slučitelné jak s vnitřním trhem, tak s cíli EU v oblasti dekarbonizace. Bylo provedeno důkladné odvětvové šetření státní podpory v oblasti vnitrostátních kapacitních mechanismů³⁹ a pravidla pro kontrolu státní podpory a antimonopolní pravidla⁴⁰ pomáhají zajistit dosažení našich ambiciózních cílů v oblasti energetiky a klimatu s nejnižšími náklady a bez nepatřičného narušení hospodářské soutěže. Celkově umožňuje úsilí Evropské komise volnější pohyb elektřiny tam, kde je jí nejvíce zapotřebí, a usnadňuje integraci energie z obnovitelných zdrojů, reakci na poptávku a skladovací zařízení na trhu s nejnižšími náklady. Rovněž posílí digitalizaci v celém odvětví i postavení spotřebitelů.

Rovněž bylo dosaženo pokroku na trhu se zemním plynem, zejména díky dohodě o revizi směrnice o plynu⁴¹, podle níž musí nyní plynovody vstupující na evropský vnitřní trh s plynem nebo jej opouštějící splňovat pravidla EU. Kromě toho může nyní Evropská komise zajistit, aby dohody členských států se zeměmi mimo EU byly před tím, než jsou uzavřeny, uvedeny do souladu s právními předpisy EU⁴². Tyto výsledky pomohou zvýšit předvídatelnost jednotného trhu pro investory.

Rovněž byl aktualizován regulační rámec pro konkrétní odvětví. Účelem bylo učinit budovy „inteligentnější“ a energeticky účinnější⁴³, stanovit limity pro emise uhlíku z osobních automobilů, dodávek⁴⁴ a nákladních automobilů⁴⁵, aktualizovat pravidla pro využívání půdy, změny ve využívání půdy a lesnictví⁴⁶ a aktualizovat pravidla pro ekodesign výrobků spojených se spotřebou energie⁴⁷. Tím se zajistí, aby všechna odvětví přispěla k řešení otázek spojených s transformací energetiky a změnou klimatu, a to s přihlédnutím k jejich specifickým potřebám.

³⁸ Viz <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/markets-and-consumers>.

³⁹ Jako první svého druhu v rámci pravidel státní podpory bylo toto šetření uzavřeno v listopadu 2016. Viz http://ec.europa.eu/competition/sectors/energy/state_aid_to_secure_electricity_supply_en.html.

⁴⁰ Komise nyní přijala 19 rozhodnutí o státní podpoře týkající se 13 různých kapacitních mechanismů podle pokynů ke státní podpoře z roku 2014, jež zajišťují účast zahraničních výrobních kapacit a technologicky neutrální konkurenceschopné postupy přidělování. Rozhodovací praxe Komise v této oblasti je k dispozici na adrese:

http://ec.europa.eu/competition/sectors/energy/state_aid_to_secure_electricity_supply_en.html.

Komise rovněž na konci roku 2018 přijala rozhodnutí o antimonopolních opatřeních týkající se propojovacího vedení mezi Německem a Dánskem, jež vyžadovalo od německého provozovatele sítě TenneT, aby umožnil dovoz elektřiny z Dánska do Německa a aby v každém případě v tomto obchodě zajistil 75 % kapacity dánsko-německého elektrického propojovacího vedení.

⁴¹ Viz <https://ec.europa.eu/energy/en/topics/markets-and-consumers/market-legislation>.

⁴² Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/684 ze dne 5. dubna 2017, kterým se zavádí mechanismus výměny informací o mezivládních dohodách a nezávazných nástrojích mezi členskými státy a třetími zeměmi v oblasti energetiky, Úř. věst. L 99, 12.4.2017, s. 1.

⁴³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/844 ze dne 30. května 2018 o energetické náročnosti budov, Úř. věst. L 156, 19.6.2018, s. 75.

⁴⁴ Viz https://ec.europa.eu/clima/policies/transport/vehicles/proposal_en#tab-0-1.

⁴⁵ Viz https://ec.europa.eu/clima/policies/transport/vehicles/heavy_en.

⁴⁶ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/841 ze dne 30. května 2018 o zahrnutí emisí skleníkových plynů a jejich pohlcování v důsledku využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví do rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030, Úř. věst. L 156, 19.6.2018, s. 1.

⁴⁷ V rámci provádění pracovního plánu pro ekodesign na období 2016–2019 bude v první polovině roku 2019 přijat soubor revidovaných opatření v oblasti ekodesignu a označování energetickými štítky.

Nový rámec správy přispěje k realizaci energetické unie a k jejímu dalšímu rozvoji⁴⁸. Integrované vnitrostátní plány členských států v oblasti energetiky a klimatu budou zahrnovat vnitrostátní příspěvky ke společným cílům EU (a nezbytné politiky a opatření k dosažení těchto příspěvků) na desetiletá období. Členské státy vypracují své plány prostřednictvím průběžného a iterativního dialogu s Evropskou komisí. Rovněž zajistí účast veřejnosti a konzultace s ostatními členskými státy v duchu regionální spolupráce. To zvýší příležitosti pro spolupráci mezi členskými státy a zúčastněným stranám poskytne větší regulační jistotu. Vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu usnadní určování oblastí zájmu pro budoucí investice a příležitosti pro hospodářský rozvoj, tvorbu pracovních míst a sociální soudržnost.

Všechny členské státy již předložily svůj první návrh vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu (na období 2021–2030). Evropská komise tyto návrhy plánů posuzuje za účelem vydání případných doporučení členským státům do června 2019 s cílem pomoci členským státům dále zlepšit jejich plány a zajistit, aby EU mohla společně plnit své závazky. Jednou z klíčových otázek posouzení bude, zda jsou vnitrostátní příspěvky členských států k cílům v oblasti energie z obnovitelných zdrojů a energetické účinnosti dostatečné k tomu, aby byla splněna kolektivní úroveň ambicí EU jako celku. Na základě tohoto procesu budou členské státy dále vyvíjet a v konečné fázi přijmou své vnitrostátní plány v oblasti energetiky a klimatu v druhé polovině roku 2019.

Rámeček: na cestě k dlouhodobé strategii EU pro prosperující, moderní, konkurenceschopnou a klimaticky neutrální ekonomiku do roku 2050

V listopadu 2018 zveřejnila Evropská komise dlouhodobou strategickou vizi⁴⁹ prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky do roku 2050. Tento dokument (navržený v návaznosti na požadavky Evropské rady⁵⁰ a Evropského parlamentu⁵¹ a požadovaný v rámci dohodnutého rámce správy⁵²) byl příspěvkem Komise k dlouhodobé strategii EU k postupnému dosažení nízkých emisí skleníkových plynů, jež by měla být v souladu s Pařížskou dohodou přijata a sdělena do roku 2020 Rámcové úmluvě Organizace spojených národů o změně klimatu. Současně bude muset každý členský stát rovněž vypracovat svou vnitrostátní dlouhodobou strategii.

Evropská komise představila vizi, jejímž cílem je nejen udržet celosvětové zvýšení teploty dosti výrazně pod hranicí 2°C oproti úrovni před průmyslovou revolucí, ale také vyvinout úsilí o omezení růstu teploty na 1,5 °C dosažením nulových čistých emisí skleníkových plynů do roku 2050.

Strategie ukazuje, jak může Evropa dosáhnout neutrality z hlediska klimatu tím, že bude investovat do realistických technologických řešení, posílí postavení občanů a sladí opatření v klíčových oblastech, jako je průmyslová politika, finance či výzkum, za současného zajištění sociální spravedlnosti pro spravedlivou transformaci, přičemž nebude opomenut žádný region ani žádná skupina obyvatel.

⁴⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu, Úř. věst. L 328, 21.12.2018, s. 1. Nové nařízení rovněž vyžaduje, aby členské státy vytvořily dlouhodobé strategie a integrovaly a zefektivnily podávání zpráv v oblasti energie a klimatu.

⁴⁹ Čistá planeta pro všechny – Evropská dlouhodobá strategická vize prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky (COM(2018) 773 final) ze dne 28. listopadu 2018.

⁵⁰ Závěry Evropské rady, ze dne 22. března 2018.

⁵¹ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 4. října 2017 o Konferenci OSN o změně klimatu konané v roce 2017 v německém Bonnu (COP23).

⁵² Článek 15 nařízení (EU) 2018/1999 ze dne 11. prosince 2018 o správě energetické unie a opatření v oblasti klimatu.

Strategie Evropské komise ukazuje, že transformace hospodářství tímto způsobem je možná i přínosná. Jedná se o investici do modernizace hospodářství EU, aby bylo možné lépe čelit budoucím výzvám. K dosažení této transformace bude EU muset učinit pokrok v rámci sedmi základních prvků⁵³. Tyto základní prvky vycházejí z pěti rozměrů energetické unie. Rovněž určují směr politiky EU v oblasti klimatu a energetiky pro dosažení teplotních cílů Pařížské dohody.

IV. PODPŮRNÝ RÁMEC PRO TRANSFORMACI ENERGETIKY

Během posledních pěti let Evropská komise kromě posílení legislativního systému poskytla rámec opatření na podporu transformace energetiky a v oblasti klimatu. Účelem tohoto rámce je vytvořit podmínky pro to, aby členské státy a všechny zúčastněné strany plnily cíle EU.

- 1. Infrastruktura, která ob stojí i v budoucnu a která zajistí bezpečnost dodávek EU a umožní přechod na zelené hospodářství*

Evropa má jednu z nejkomplexnějších a nejspolehlivějších sítí pro elektřinu a plyn na světě. Hlavním cílem Evropské komise je posílit tuto síť tam, kde je to nutné pro vyřešení zbývajících otázek týkajících se bezpečnosti dodávek, pro propojení energetických ostrovů a řešení problémů vyplývajících z probíhajícího přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku.

Klíčovou prioritou energetické unie je odstranit energetickou izolaci nenapojených regionů. Významného pokroku bylo dosaženo v pobaltských státech. Zatímco tyto státy byly kdysi energetickým „ostrovem“ v EU, nyní jsou dobře propojeny se zbytkem EU, přičemž přeshraniční propojení činí 23,7 %. To umožnilo nová propojovací vedení se Švédskem, Finskem a Polskem. Práce se nyní soustředí na synchronizaci energetického systému pobaltských států s kontinentální evropskou sítí nejpozději do roku 2025⁵⁴. Evropská komise rovněž podporuje větší integraci Iberského poloostrova, a to prostřednictvím projektu INELFE⁵⁵ a podporou elektrického vedení přes Biskajský záliv. Toto úsilí zdvojnásobí výměnnou kapacitu mezi Francií a Španělskem do roku 2025, čímž se Španělsko přiblíží k cíli 10 % propojení a celý Iberský poloostrov bude postupně začleněn do vnitřního trhu s elektřinou. Evropská komise rovněž podporuje další úsilí o integraci trhu s plynem Iberského poloostrova a zbytku Evropy. Tyto snahy, které ukazují význam evropské solidarity a regionální jednoty, byly projednávány na pravidelných setkáních na úrovni vrcholných schůzek mezi Francií, Portugalskem a Španělskem s Evropskou komisí⁵⁶.

Úsilí Evropské komise o zajištění diverzifikace dodávek plynu rovněž přináší konkrétní výsledky. Toto úsilí ukončuje závislost na jediném dodavateli v některých členských státech, zvyšuje odolnost energetických systémů členských států, posiluje hospodářskou soutěž a snižuje ceny. V důsledku toho mají všechny členské státy kromě jednoho přístup ke dvěma nezávislým zdrojům plynu, a budou-li všechny probíhající projekty provedeny podle plánu, budou mít všechny členské státy s výjimkou Malty a Kypru přístup ke třem zdrojům plynu do roku 2022 a 23 členských států bude mít přístup na globální trh se zkapalněným zemním plynem. Probíhající iniciativy zaměřené na diverzifikaci založené na

⁵³ Energetická účinnost, zavádění obnovitelných zdrojů energie a zvýšená elektrifikace, čistá, bezpečná a propojená mobilita, konkurenceschopný průmysl a oběhové hospodářství, infrastruktura a propojení, bioekonomika a přírodní úložiště uhlíku a řešení zbývajících emisí zachycováním a ukládáním uhlíku.

⁵⁴ Politický plán pro synchronizaci elektroenergetických sítí pobaltských států s evropskou kontinentální sítí přes Polsko, 8. června 2018.

⁵⁵ „Interconexión Eléctrica Francia-España“.

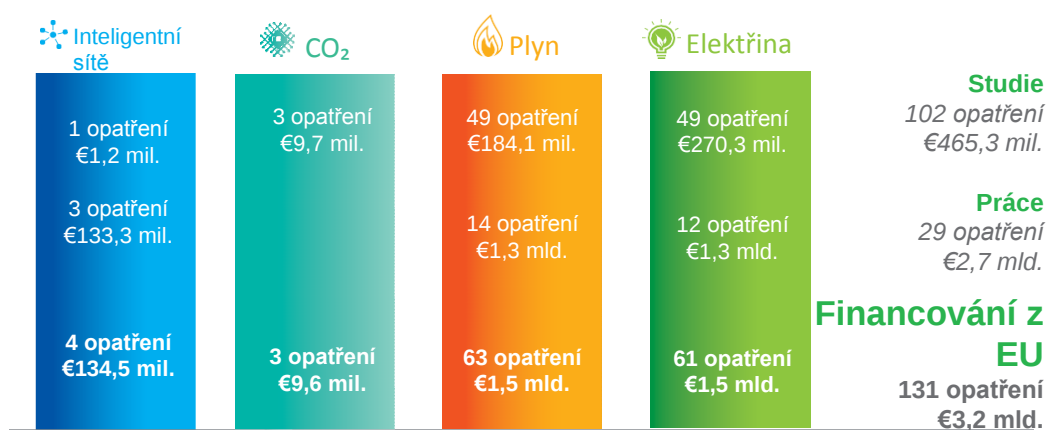
⁵⁶ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-4621_en.htm.

zkapalněném zemním plynu a jižním koridoru pro přepravu plynu jsou obzvláště důležité pro region východní části Baltského moře a pro střední a jihovýchodní Evropu. Tyto oblasti byly historicky závislé na jediném dodavateli plynu. Pokud bude zachován nezbytný závazek a provádění klíčových projektů nebude zpožděno, měla by Evropa do roku 2020 nebo krátce poté dosáhnout dobře propojené sítě pro zemní plyn, odolné proti otřesům.

Evropská komise rovněž podporuje projekty zaměřené na zlepšení elektrické rozvodné sítě v EU a na umožnění většího využívání výroby energie z obnovitelných zdrojů. Navzdory pokroku jsou potřebné investice v mnohem větším měřítku do elektrických rozvodných sítí (přenosových i distribučních). Úroveň nezbytných investic v oblasti přenosu elektřiny se na období let 2021–2030 odhaduje na více než 150 miliard EUR⁵⁷. Tyto nové investice by měly být provázány s další digitalizací a „inteligentnějšími“ sítěmi, jakož i se zavedením nových skladovacích zařízení.

Politika EU týkající se transevropských sítí (TEN-E) přispěla k modernizaci infrastruktury EU. Politika TEN-E podpořila cílený přístup k identifikaci a provádění projektů společného zájmu, jež mají zásadní význam pro budování dobře propojených sítí v celé Evropě. Dosud bylo provedeno více než 30 projektů společného zájmu a do roku 2022 by mělo být realizováno přibližně 75 projektů společného zájmu. Vytvoření čtyř regionálních skupin⁵⁸ na vysoké úrovni pod vedením Evropské komise pomohlo urychlit provádění projektů společného zájmu. Projekty společného zájmu rovněž těžily z finanční podpory EU, která využívá pákového efektu soukromých investic. Od roku 2014 obdrželo 91 projektů společného zájmu 3,2 miliardy EUR v rámci podpory z programu Nástroje pro propojení Evropy (CEF) a 1,3 miliardy EUR v rámci podpory z Evropského fondu pro strategické investice (EFSD). Tímto způsobem bylo dosaženo celkových investic ve výši přibližně 50 miliard EUR. Kromě toho přispěla politika soudržnosti EU částkou ve výši 2,8 miliardy EUR na projekty v oblasti infrastruktury plynu a elektřiny, které byly vybrány do konce roku 2018.

Úroveň financování podle odvětví v rámci Nástroje pro propojení Evropy (CEF)

Posílené a lépe propojené sítě v členských státech umožnily účinnější uplatňování pravidel vnitřního trhu s energií. To vedlo k větší konkurenceschopnosti, snížení nákladů a lepší bezpečnosti. Své denní trhy s elektřinou dosud propojilo 26 zemí, které představují více než 90 % evropské spotřeby elektrické energie a více než 400 milionů lidí. Za posledních

⁵⁷ Investment needs in trans-European energy infrastructure up to 2030 and beyond (Investiční potřeby v transevropské energetické infrastruktuře do roku 2030 a dále), Ecofys, červenec 2017.

⁵⁸ Čtyřmi skupinami na vysoké úrovni v oblasti energetické infrastruktury jsou Energetické propojení střední a jihovýchodní Evropy (CESEC), Spolupráce v oblasti energetiky v Severním moři, Propojení sítí v jihozápadní Evropě a Plán propojení baltského trhu s energií (BEMIP).

sedm let představovalo samotné propojení denních trhů přínos pro evropské spotřebitele ve výši přibližně 1 miliardy EUR ročně⁵⁹. Díky integraci vnitrodenních trhů a vyrovnavání přeshraničních trhů, jež vedly k úsporám ve výši několika miliard eur ročně, došlo k výraznému zvýšení životní úrovně. Propojování trhů rovněž v posledních letech podpořilo sbližování cen v různých regionech (např. o 80 % v Pobaltí a o 41 % v regionu středozápadní Evropy). Evropská komise navíc podpořila zřízení regionálních středisek pro spolupráci s cílem napomoci integraci přeshraničních toků energie a proměnlivých toků energie v rámci evropské energetické soustavy. Digitalizace energetické infrastruktury bude vyžadovat zvýšenou pozornost při zlepšování kybernetické bezpečnosti a ochraně kritické infrastruktury.

Byly provedeny investice s cílem umožnit odvětvovou integraci. Je však třeba udělat více pro to, aby se spojila odvětví výroby elektřiny a konečné spotřeby energie. To je nezbytné pro integraci rostoucího podílu intermitentních obnovitelných zdrojů energie, vytápění a chlazení a elektrických vozidel do energetického systému. Od konce roku 2016 bylo v rámci Nástroje pro propojení Evropy (CEF) vyčleněno téměř 400 milionů EUR na granty pro více než 50 projektů za účelem zavádění alternativních paliv, přičemž celkový objem investic přesahuje 3 miliardy EUR. Cílem je poskytnout v roce 2019 dalších 350 milionů EUR prostřednictvím nástroje kombinování zdrojů v rámci Nástroje pro propojení Evropy. To bude klíčovou oblastí, na niž se v budoucnosti zaměří pozornost. Budoucí poptávka po elektrických vozidlech se bude v jednotlivých regionech EU lišit a bude záviset na řadě faktorů, včetně rozvoje infrastruktury pro alternativní paliva. Kromě toho důležitým zdrojem spolufinancování EU pro zavádění čistých druhů dopravy je i nadále politika soudržnosti EU, přičemž např. na udržitelnou městskou mobilitu se počítá s přibližně 12 miliardami EUR.

2. Testování způsobů, jak zajistit sociální spravedlnost transformace

Transformace energetiky a v oblasti klimatu je již přínosem pro hospodářství a podporuje vytváření pracovních míst a má potenciál učinit více. Mezi lety 2000 a 2014 zaměstnanost v environmentálních odvětvích hospodářství rostla výrazně rychleji (+49 %) než zaměstnanost v hospodářství jako celku (+6 %)⁶⁰. V současné době existují v EU 4 miliony „zelených pracovních míst“. To zahrnuje přibližně 1,4 milionu pracovních míst v odvětví energetiky souvisejících s technologiemi v oblasti obnovitelných zdrojů energie⁶¹ a 900 000 pracovních míst souvisejících s činnostmi v oblasti energetické účinnosti⁶². Očekává se, že tyto hodnoty se budou zvyšovat s dalšími opatřeními v oblasti energetiky a klimatu, neboť investice v Evropě nahrazují dovoz fosilních paliv, evropský průmysl získává od samého počátku konkurenceschopnost a přizpůsobování se změně klimatu chrání pracovní místa a pracovní příležitosti.

Tato transformace je přínosná pro převážnou většinu lidí a regionů, ale v některých případech přináší také sociální výzvy. Například regulační nebo fiskální opatření mohou mít nezamýšlené regresivní účinky, které mohou prohloubit energetickou chudobu. Výhody vyplývající z transformace rovněž mohou být rozloženy nerovnoměrně. Pro většinu odvětví,

⁵⁹ Viz ACER/CEER Annual reports on the results of monitoring the internal electricity and natural gas markets in 2017 (Výroční zpráva Agentury pro spolupráci energetických regulačních orgánů (ACER) / Rady evropských energetických regulačních orgánů (CEER) o výsledcích monitorování vnitřních trhů s elektřinou a zemním plynem za rok 2017), září 2018: https://acer.europa.eu/Official_documents/Publications/Pages/Publication.aspx.

⁶⁰ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/-/EDN-20170529-1?inheritRedirect=true>

⁶¹ <https://irena.org/->

/media/Files/IRENA/Agency/Publication/2018/May/IRENA_RE_Jobs_Annual_Review_2018.pdf.

⁶² https://ec.europa.eu/energy/sites/ener/files/documents/CE_EE_Jobs_main%2018Nov2015.pdf.

regionů a skupin obyvatelstva bude tato transformace v důsledku znamenat výrazný růst, avšak jiné mohou při adaptaci potřebovat podporu. Pokud jde o energetickou chudobu, i když se snižuje na úrovni před krizí, mezi členskými státy přetrvávají významné rozdíly⁶³. Na vnitrostátní úrovni existuje řada politik zaměřených na řešení těchto výzev, zejména politiky v oblasti vzdělávání a odborné přípravy, jakož i sociální a fiskální politiky. Důležité a trvalé investice do lidského kapitálu jsou nezbytné k tomu, aby budoucí generace byly vybaveny dovednostmi, které vyžaduje měnící se ekonomika⁶⁴

Iniciativa zaměřená na uhelné regiony a regiony s vysokými emisemi uhlíku pomáhá zmírňovat sociální důsledky přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku. V současné době existuje 41 uhelných regionů ve 12 členských státech, které stále zajišťují zhruba 185 000 pracovních míst v odvětví těžby uhlí. Evropská komise těmto regionům pomáhá vypracovat strategie přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku, jež řeší potenciálně negativní socioekonomické dopady dvěma způsoby, které jsou nastíněny níže.

1. Za prvé, Evropská komise vytvořila otevřenou platformu, která sdružuje všechny dotčené zúčastněné strany (vnitrostátní, regionální a místních orgány, podniky, organizace občanské společnosti atd.), aby si vyměňovaly osvědčené postupy, podporovaly vzájemné učení a získávaly informace o dostupných podpůrných nástrojích EU.
2. Za druhé, Evropská komise poskytuje individualizovanou podporu, a to buď formou operačních týmů pro danou zemi, nebo dvoustranných diskusí s odborníky Komise. Tato podpora může vnitrostátním a regionálním orgánům pomoci určit způsoby, jak zahájit transformaci a jak ji dále vést. Tuto podporu doprovázejí stávající fondy EU, finanční nástroje a programy. Tuto podporu v současné době využívá 18 regionů v 8 členských státech⁶⁵. Počáteční zkušenosti ukazují, že transformaci na regionální úrovni je třeba plánovat s širokou podporou všech zúčastněných stran. Počáteční zkušenosti rovněž ukazují, že zapojení na evropské úrovni je účinné, pokud jde o mobilizaci zúčastněných stran a určení způsobů investování, které by jinak nemusely být zohledněny.

Cílem iniciativy v oblasti čisté energie pro ostrovy EU je urychlit přechod na čistou energii na více než 1 000 evropských obydlených ostrovech. Účelem je pomoci těmto ostrovům využívat místně dostupné obnovitelné zdroje energie, potenciál energetické účinnosti a inovativní technologie pro skladování a dopravu a stát se soběstačnými v oblasti energetiky, čímž se sníží náklady, znečištění životního prostředí a využívání těžkého topného oleje k výrobě energie a zároveň se vytvoří růst a místní pracovní místa.

Je třeba učinit více pro řešení energetické chudoby, která stále postihuje téměř 50 milionů lidí v celé EU. Jedním z hlavních způsobů, jak toho dosáhnout, je podpora investic do energetické účinnosti domácností. Tím se zlepší životní podmínky a sníží se účty za energie. Téměř 5 miliard EUR z evropských strukturálních a investičních fondů na období 2014–2020 bylo přiděleno na rekonstrukci obydlí přibližně 840 000 domácností. Členské státy nyní kromě toho v rámci svých vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu

⁶³ Za lidi trpící energetickou chudobou se považují osoby, které mají prodlení s placením účtů za veřejné služby a/nebo nejsou schopny dostatečně vytápět své domácnosti.

⁶⁴ Prezentace a diskuse o očekávaných dopadech na dovednosti, mzdy a úkoly viz zejména nedávno zveřejněný dokument nadace Eurofound „Employment Implications of the Paris Climate Agreement (Dopady Pařížské dohody na zaměstnanost“: <http://www.eurofound.europa.eu/publications/report/2019/energy-scenario-employment-implications-of-the-paris-climate-agreement>.

⁶⁵ Mezi tyto regiony patří Trenčínský kraj (SK), Slezsko, Dolnoslezské a Velkopolské vojvodství (PL), Západní Makedonie (EL), údolí řeky Jiu (RO), Moravskoslezský, Karlovarský a Ústecký kraj (CZ), Aragón, Asturias a Castilla y León (ES), Savinja a Zasavje (SI), Sasko, Sasko-Anhaltsko, Braniborsko, Severní Porýní-Vestfálsko (DE).

posoudí počet domácností trpících energetickou chudobou. Bude-li toto číslo významné, navrhnou členské státy politiky a opatření ke zmírnění této energetické chudoby. S cílem podpořit tyto procesy vytvořila Evropská komise Evropské středisko pro sledování energetické chudoby⁶⁶, jehož posláním je shromažďovat údaje, poskytovat poradenství a šířit osvědčené postupy.

V roce 2016 zahájila Evropská komise Evropský sbor solidarity, který mladým lidem umožňuje vykonávat dobrovolnickou činnost, účastnit se stáží nebo pracovat na různých projektech, včetně projektů v oblasti klimatu a energetiky, z nichž mají prospěch společnosti v celé Evropě. Dosud se do Evropského sboru solidarity přihlásilo zhruba 120 000 mladých lidí a více než 13 000 již ukončilo svou solidární činnost nebo se v ní v současné době angažuje.

Na celosvětové úrovni Evropská komise podpořila pozvednutí sociální otázky ve věci nutnosti „spravedlivé transformace pracovní síly“, která vytváří důstojnou práci a kvalitní pracovní místa, jakožto jedné z klíčových výzev, jimž svět čelí v boji proti změně klimatu⁶⁷.

3. Posílení postavení měst a místních komunit

Města jsou domovem 70 % Evropanů. Mohou být mocnými zastánci cílů energetické unie, čelí však i specifickým výzvám. Města hrají klíčovou úlohu v celé řadě otázek, jako jsou: stavební normy, městská mobilita, přizpůsobení se dopadům změny klimatu, vytápění a chlazení a energie z obnovitelných zdrojů. Místní orgány tyto příležitosti uznávají, často však čelí omezením, pokud jde o jejich schopnost navrhnout politiky a mobilizovat investice.

V rámci příspěvku k mobilizaci opatření na místní úrovni sehrála Evropská komise zásadní úlohu při vytváření Paktu starostů a primátorů EU v oblasti klimatu a energetiky. Pakt je iniciativou vedenou zdola, jejímž prostřednictvím místní a regionální orgány prezentují svá opatření pro nízkouhlíkovou ekonomiku, získávají podporu, vyměňují si osvědčené postupy a sdílejí zdroje. Pakt starostů a primátorů EU je nyní nejširší světovou sítí místních orgánů, jež zahrnuje více než 8 800 měst představujících více než 230 milionů Evropanů. Tato města, která přispívají téměř ke třetině závazku EU týkajícího se snížení emisí pro rok 2020, již snížila své emise o 23 % oproti výchozímu roku⁶⁸. Do konce minulého roku se více než 1 500 měst zavázalo pracovat na ambicióznějším cíli 40% snížení emisí uhlíku do roku 2030 a provést další adaptační opatření. Pakt je otevřen jakémukoli evropskému městu, které si přeje přijmout závazky v oblasti klimatu a energetiky na podporu cílů EU. Inspiroval také podobné iniciativy financované Evropskou komisí v jiných regionech světa, které se všechny spojily pod záštitou aliance Globálního paktu starostů a primátorů s cílem urychlit transformaci energetiky směrem k cílům Pařížské dohody o klimatu.

Městská agenda EU se rovněž dobře rozvíjí. Několik z jejích probíhajících 14 partnerství, do nichž jsou zapojeny místní orgány, členské státy a orgány EU v inovativním přístupu ke správě a řízení, řeší otázky týkající se energetické unie⁶⁹. **Městská inovativní opatření**

⁶⁶ <https://www.energypoverty.eu/>.

⁶⁷ Na konferenci OSN COP 24, která se konala v Katovicích v prosinci 2018, přijala EU společně s 54 zeměmi „Slezské prohlášení o solidaritě a spravedlivé transformaci“, které vyzývá ke spravedlivé transformaci pracovní síly a vytváření důstojné práce a kvalitních pracovních míst, což je důležitý prvek umožňující provádění Pařížské dohody.

⁶⁸ http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC103316/jrc103316_com%20achievements%20and%20projections_online.pdf.

⁶⁹ Např. partnerství pro transformaci energetiky, partnerství týkající se přizpůsobování se klimatu, městské mobility, kvality ovzduší a bydlení: <https://ec.europa.eu/futurium/en/urban-agenda>

nadále testují **inovativní řešení**, jež by se dala **aplikovat v jiných městech EU**. Kromě probíhajících projektů týkajících se transformace energetiky jsou podporovány nové projekty v oblasti přizpůsobování se změně klimatu s ohledem na kvalitu ovzduší⁷⁰. **Služba URBIS je novou specifickou poradenskou platformou pro městské investice** v rámci Evropského centra pro investiční poradenství, jež pomáhá městům usnadňovat, urychlovat a uvolňovat městské investice. Platforma URBIS již začala vyřizovat 36 žádostí z celé Evropy, které se týkají široké škály městských pododvětví. Evropská komise bude i nadále spolupracovat s Evropskou investiční bankou na vývoji platformy URBIS.

Legislativní rámec energetické unie konečně uznává úlohu, kterou hrají místní a regionální subjekty, zejména v nařízení o správě energetické unie a ve výzvách k přijetí opatření, například v oblasti nízkouhlíkové mobility a energeticky účinných budov⁷¹.

4. Nové způsoby podpory výzkumu a inovací

Výzkum a inovace jsou klíčem k cílům energetické unie. Sdělení o urychlení inovací v oblasti čisté energie⁷² nastínilo strategii pro podporu výzkumu a inovací v oblasti čisté energie a pro rychlé uvádění výsledků na trh. Tato strategie stanoví priority prostřednictvím programu pro výzkum a inovace Horizont 2020 ve výši přibližně 2,5 miliardy EUR na období 2018–2020 k dekarbonizaci fondu budov v EU, posílení vedoucího postavení EU v oblasti obnovitelných zdrojů, rozvoji řešení v oblasti skladování energie a elektromobility a podpoře integrovanějšího městského dopravního systému. K podpoře byly v rámci strategického plánu pro energetické technologie (plán SET) vypracovány podrobné prováděcí plány⁷³ pro veřejné a soukromé investice ve všech těchto prioritách, aby se Evropa dostala do čela transformace energetiky. Program Horizont Evropa, který začne v roce 2021, bude zahrnovat přístup orientovaný na mise, který bude mít konkrétní cíle a bude časově omezen, pro dosažení společenských cílů. Návrh zahrnuje oblast misí týkající se klimaticky neutrálních a inteligentních měst.

Evropská komise prosazuje nové způsoby, jak uvést výsledky výzkumných projektů na trh. Přípravuje se na založení fondu pro společné investice s organizací Breakthrough Energy⁷⁴ (koalice, která sdružuje soukromé investory, globální korporace a finanční instituce) na podporu inovativních evropských podniků, které vyvíjejí zcela nové technologie pro čistou energii a uvádějí je na trh. Kromě toho pilotní projekt Evropské rady pro inovace podporuje průlomové inovace, včetně inovací v oblasti technologií pro čistou energii, pro vývoj inovací a jejich uvedení na trh kombinováním grantů a kapitálových investic. Jako na další důkazy o pokroku, kterého dosáhly projekty financované EU, lze nahlížet na více než sto případů týkajících se energetické účinnosti a účinného využívání zdrojů, které byly vybrány jako součást portfolia Světové aliance pro efektivní řešení⁷⁵. Nástroj InnovFin pro demonstrační projekty v energetice⁷⁶ se ukazuje jako velmi úspěšný, jelikož v roce 2018 uvolnil více než 140 milionů EUR oproti pouze 25 milionům EUR v pilotní fázi v průběhu let 2015 až 2017. Celková podpora z EU tak dosud dosahuje téměř 170 milionů EUR, přičemž celkové projektové náklady činí více než 350 milionů EUR. S ohledem na významnou poptávku po

⁷⁰ <https://www.uia-initiative.eu/en>

⁷¹ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2018/844 ze dne 30. května 2018 o energetické náročnosti budov, Úř. věst. L 156, 19.6.2018, s. 75.

⁷² Urychlení inovací v oblasti čisté energie (COM(2016) 763 final) ze dne 30. listopadu 2016.

⁷³ <https://setis.ec.europa.eu/actions-towards-implementing-integrated-set-plan/implementation-plans>.

⁷⁴ <http://www.b-t.energy/>.

⁷⁵ <https://solarimpulse.com/network/EUFunded>.

⁷⁶ http://www.eib.org/attachments/thematic/innovfin_energy_demo_projects_en.pdf.

podpoře demonstrace rozsáhlých inovativních technologií byly nevyčerpané prostředky převedeny z programu NER300⁷⁷ do demonstračních projektů v oblasti energetiky InnovFin a dluhových nástrojů v rámci Nástroje pro propojení Evropy. Fondy politiky soudržnosti rovněž podporují výzkum a inovace v oblasti nízkouhlíkových technologií založených na inteligentní specializaci, přičemž na konci roku 2018 bylo na vybrané projekty přiděleno již přibližně 1,2 miliardy EUR z minimálně 2,5 miliardy EUR, jež jsou k dispozici⁷⁸. Evropská komise rovněž zřídila **inovační fond** a jejím cílem je investovat přibližně 10 miliard EUR do inovativních čistých technologií.

EU podporuje vytvoření evropské sítě akademických pracovníků a inovátorů v oblasti technologií pro čistou energii. Evropský inovační a technologický institut podporuje začínající podniky prostřednictvím své sítě znalostních a inovačních společenství (KIC). V období 2018–2020 bylo ze znalostních a inovačních společenství vyčleněno přibližně 150 milionů EUR na vyvíjení řešení, jež podporují inovace v oblasti čisté energie.

V oblasti kosmických a vodíkových technologií vznikají nové oblasti zájmu. Jak je navrženo v nařízení o evropském kosmickém programu⁷⁹, Evropská komise podporuje přijetí kosmických technologií EU. Evropské kosmické programy Copernicus a Galileo jsou důležitým faktorem, jenž přispívá k inovativním řešením, která jsou relevantní pro celé hospodářství, včetně odvětví energetiky a boje proti změně klimatu. Díky službám určování polohy je předpovídání počasí efektivnější a kapacity EU pro monitorování Země zajistí přesnou identifikaci emisí CO₂ a methanu⁸⁰ tak, aby byly vytvářeny lepší politiky v oblasti energetiky a klimatu. Vodík může rovněž hrát důležitou úlohu při řešení potřeb rozsáhlého/mezisezónního skladování energie a při optimalizaci celkového energetického systému prostřednictvím propojování odvětví. Vodík může podpořit dekarbonizaci plynárenské infrastruktury, dopravy a energeticky náročných průmyslových odvětví. Za posledních 10 let byla prostřednictvím společného podniku pro palivové články a vodík investována více než 1 miliarda EUR do vodíkových technologií.

Evropa zaujímá vedoucí postavení v rozvoji jaderné fúze jako slibného nízkouhlíkového zdroje energie do budoucna. Investice EU do projektu ITER⁸¹ společně s USA, Japonskem, Čínou, Ruskem, Jižní Koreou a Indií již přinesly hmatatelné výhody pro hospodářství a společnost EU, pokud jde o inovace a růst. Evropské společnosti a výzkumná střediska vyvíjejí technologie, které umožní v budoucnosti získávat energii z jaderné syntézy a které již našly různá uplatnění mimo odvětví energetiky.

5. Udržení a posílení konkurenceschopnosti evropského průmyslu

Na podporu diskusí mezi průmyslovými subjekty napříč hodnotovými řetězci a jakožto součást úsilí o posílení vazeb mezi výzkumem a průmyslovým odvětvím zahájila Komise v roce 2017 tři „průmyslem vedené iniciativy“ zaměřené na baterie, obnovitelné zdroje a stavebnictví. Evropská komise zřídila rovněž průmyslové fórum pro čistou energii, které je nedílnou součástí každoročních Evropských dnů průmyslu (22.–23. února 2018, 5.–6. února

⁷⁷ Program NER300 odvozuje svůj název z prodeje 300 milionů emisních povolenek z rezervy pro nové účastníky na trhu (NER) vytvořené pro třetí fázi systému EU pro obchodování s emisemi.

⁷⁸ <http://s3platform.jrc.ec.europa.eu/esif-energy>.

⁷⁹ Návrh nařízení, kterým se zavádí kosmický program Unie a Agentura Evropské unie pro kosmický program, COM(2018) 447 final ze dne 6. června 2018.

⁸⁰ Evropská komise zahajuje studii o emisích methanu v odvětví energetiky.

⁸¹ EU je součástí mezinárodního konsorcia, jež buduje experimentální zařízení ITER (latinsky „cesta“) na jihu Francie. To bude největší zařízení jaderné fúze na výrobu energie a jedná se dnes o jeden z nejambicióznějších energetických projektů na světě.

2019 a samostatně na téma energie z obnovitelných zdrojů 18. března 2019), aby podpořila výměny mezi zástupci průmyslu, akademickou obcí, místními orgány a tvůrci politik.

V květnu 2018 bylo založeno strategické fórum pro významné projekty společného evropského zájmu. To se vztahuje na klíčové strategické hodnotové řetězce, jako jsou baterie.

Baterie budou mít vskutku zvláštní strategický význam pro dekarbonizaci evropského hospodářství, posílení strategické autonomie EU v oblasti dodávek energie a podporu konkurenceschopnosti průmyslu EU. Baterie budou důležité pro správu elektrické rozvodné sítě, aby bylo možné distribuovat a skladovat energii z obnovitelných zdrojů. Pomohou také podpořit nízkoemisní mobilitu a mobilitu s nulovými emisemi. Zpráva Evropské komise o provádění strategického akčního plánu pro baterie „Budování strategického hodnotového řetězce v oblasti baterií v Evropě“ (přijata⁸² společně s touto zprávou), jež se opírá o Evropskou bateriovou alianci⁸³, zdůrazňuje význam tohoto strategického hodnotového řetězce. Zdůrazňuje širokou povahu výzev, jimž odvětví baterií v Evropě čelí, a informuje o pokroku, jehož bylo dosaženo ve strategickém akčním plánu Evropské komise pro baterie⁸⁴.

Plné provedení přístupu oběhového hospodářství má rovněž zásadní význam pro dekarbonizaci evropského hospodářství, zejména energeticky náročných odvětví, jako je výroba oceli, cementu nebo skla, při současném zachování nebo zvýšení jeho konkurenceschopnosti. Opětovné použití a recyklace surovin vede k nižším emisím a snižuje závislost Evropy na dodávkách surovin⁸⁵. V prosinci 2018 Evropská komise zřídila Alianci pro plasty v oběhovém hospodářství, což je aliance klíčových zúčastněných stran v odvětví celého hodnotového řetězce plastů. Komise tak učinila ve snaze dále přispívat ke snížení objemu odpadů, zvýšení podílu recyklovaných plastů a stimulaci tržních inovací.

6. Investice do udržitelnosti a transformace energetiky

Investiční mezera v Evropě způsobená finanční krizí je nyní téměř minulostí. Zajištění vysoce kvalitních investic však bude mít i nadále zásadní význam pro prosperující budoucnost⁸⁶ a energetická unie je klíčovou investiční příležitostí. Dosažení přínosů rámce politiky v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030 bude vyžadovat přibližně 180 miliard EUR dodatečných ročních investic mezi lety 2020 a 2030⁸⁷. Dosažení neutrality z hlediska klimatu bude vyžadovat dodatečné roční investice ve výši 142–199 miliard EUR ročně mezi lety 2030 a 2050⁸⁸ (ve srovnání s výchozím stavem charakterizovaným stávajícími opatřeními⁸⁹, které již každý rok vyžadují investice ve výši téměř 400 miliard EUR⁹⁰).

⁸² Zpráva o provádění strategického akčního plánu pro baterie: budování strategického hodnotového řetězce v oblasti baterií v Evropě (COM(2019) 176 final) ze dne 9. dubna 2019.

⁸³ https://ec.europa.eu/growth/industry/policy/european-battery-alliance_cs.

⁸⁴ Příloha sdělení Evropa v pohybu – Udržitelná mobilita pro Evropu: bezpečná, propojená a čistá (COM(2018) 293 final) ze dne 17. května 2018.

⁸⁵ <https://www.sitra.fi/en/publications/circular-economy-powerful-force-climate-mitigation/>

⁸⁶ Roční analýza růstu na rok 2019: Pro silnější Evropu tváří v tvář celosvětové nejistotě (COM(2018) 770 final) ze dne 21. listopadu 2018.

⁸⁷ Ve srovnání s referenčním scénářem z roku 2016.

⁸⁸ Při zahrnutí dopravy: 176 až 290 miliard EUR ročně – viz „hloubková analýza na podporu sdělení Komise (2018) 773“, tabulka 10.

⁸⁹ Základní scénář předpokládá dodržování cílů pro rok 2030 v oblasti energetické účinnosti (32,5 %) a obnovitelných zdrojů energie (32 % hrubé konečné poptávky po energii) a pokračování v politikách do roku 2030, aniž by byly posíleny nebo doplněny o politiky nové.

⁹⁰ Při zahrnutí dopravy: 1 200 miliard EUR ročně – viz „hloubková analýza na podporu sdělení Komise (2018) 773“, tabulka 10.

Veřejné zdroje mohou zajistit pákový efekt nebo nasměrovat investice správným směrem, ale převážná většina těchto investic bude muset pocházet ze soukromých zdrojů. Proto se energetická unie a průmyslová politika EU zaměřují na snižování rizik investic do čisté energie. Členské státy budou nadále hrát ústřední úlohu při zajišťování příjmů pro nové projekty ve formě režimů podpory. Dlouhodobé smlouvy o nákupu energie ve formě smluv o nákupu energie právníky osobami však budou ve stále větší míře hrát doplňkovou úlohu při zajištění u příjmů poskytovatelů energie z obnovitelných zdrojů.

Investiční plán pro Evropu (známý také jako „Junckerův plán“) mobilizuje investice do obnovitelných zdrojů energie, energetické účinnosti a energetické infrastruktury. Z celkových investic ve výši 380 miliard EUR, které byly uvolněny z Evropského fondu pro strategické investice (EFSI), bylo téměř 70 miliard EUR investováno do odvětví energetiky. EFSI například přispěl k financování přístupu k energii z obnovitelných zdrojů u 7,4 milionu domácností v EU. Podporu z EFSI využilo několik národních a regionálních investičních programů zaměřených na energetickou účinnost v obytných budovách ve Francii, Španělsku, Itálii, Německu, Finsku, Polsku, České republice a dalších členských státech. EFSI rovněž přispěl k financování elektrického propojovacího vedení mezi Itálií a Francií a významných projektů plynárenské infrastruktury, jako je transjadranský plynovod a černomořský plynovod.

Značnou podporu poskytuje rovněž **politika soudržnosti EU**, včetně významného financování ve výši 69 miliard EUR – tj. přibližně 92 miliard EUR s vnitrostátním veřejným a soukromým spolufinancováním – v rámci programů na období 2014–2020 pro všech pět rozměrů energetické unie. Provádění úspěšně pokračuje, přičemž do konce roku 2018 bylo na projekty přiděleno 71 % z celkového objemu finančních prostředků. Přibližně 2,5 miliardy EUR na investice do nízkouhlíkové ekonomiky jsou vyčleněny prostřednictvím finančních nástrojů.

Kromě toho „**iniciativa pro inteligentní financování inteligentních budov**“ podporuje **investice do renovací zlepšujících energetickou účinnost domácností a malých a středních podniků.** Toho je dosaženo tím, že se umožní účinnější využívání veřejných prostředků prostřednictvím i) využívání finančních nástrojů (např. zaručených úvěrů) a smluv o energetických službách; ii) zlepšení agregace a pomoci při rozvoji projektů a iii) snížení rizika investic.

V květnu 2018 Evropská komise navrhla v příštím víceletém finančním rámci na období 2021–2027 dále posílit zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se této změně⁹¹. Navrhuje zvýšit stávající cíle pro výdaje z rozpočtu EU na cíle v oblasti klimatu z 20 %⁹² na 25 %. Též navrhla zvýšit výdaje programu Horizont Evropa na cíle v oblasti klimatu na 35 %⁹³. Projekty budou muset být odolné vůči současným i budoucím změnám klimatu. To bude doplněno o nástroje k usnadnění spravedlivého přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v regionech závislých na uhlíku, jako je Modernizační fond v rámci systému EU pro obchodování s emisemi – fond, který bude od roku 2021 podporovat dekarbonizaci a modernizaci energetických systémů v 10 přijímajících členských státech.

V zájmu podpory udržitelného investování navrhla Evropská komise v květnu 2018 řadu opatření k vytvoření jednotného klasifikačního systému (taxonomie), podle něhož by se

⁹¹ „Moderní rozpočet pro Unii, která chrání, posiluje a brání: Víceletý finanční rámec na období 2021–2027“, COM(2018) 321 ze dne 2. května 2018.

⁹² Z údajů vyplývá, že celkový příspěvek k zohledňování změny klimatu by měl v roce 2018 dosáhnout 19,3 %. Tento údaj se každoročně reviduje.

⁹³ https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/communication-modern-budget-may_2018_en.pdf.

klasifikovalo, co lze považovat za environmentálně udržitelnou hospodářskou činnost. Dne 25. února 2019 se spolutvůrci právních předpisů dohodli na této nové generaci referenčních hodnot pro nízkouhlíkové investice, které upraví povinnosti pro zveřejňování informací o tom, jak mohou institucionální investoři a správci aktiv začlenit environmentální a sociální faktory a faktory týkající se správy a řízení do svých rizikových postupů. Tato opatření rovněž vytvoří novou kategorii referenčních hodnot pro nízkouhlíkové investice a investice s pozitivním uhlíkovým dopadem, což investorům poskytne lepší informace o uhlíkové stopě jejich investic.

K dosažení účinné a efektivní energetické unie, jak je uvedeno v závazcích EU v rámci G20, je nezbytné postupné ukončení dotací na fosilní paliva škodlivá pro životní prostředí. V letech 2008 až 2016 se dotace na fosilní paliva nesnížily. Odhaduje se, že tyto dotace v roce 2016 představovaly 55 miliard EUR, což znamená, že politiky EU a vnitrostátní politiky dosud neumožňují postupné ukončení jejich poskytování⁹⁴.

7. Silný vnější rozměr energetické unie

Jako globální hráč byla EU mezi prvními, kdo uznává výzvu, kterou představuje změna klimatu, a příležitosti, které přináší přechod na čistou energii. Díky úzké spolupráci s členskými státy EU se EU úspěšně zapojuje do diplomatické činnosti v oblasti energetiky a klimatu tím, že mobilizuje své diplomatické sítě a agentury pro spolupráci, aby se zasadily o ambiciózní globální opatření v oblasti klimatu. Patří sem i působení na partnerské země a rozšíření financování opatření v oblasti klimatu a technické pomoci za účelem pomoci zemím při provádění jejich vnitrostátně stanovených příspěvků podle Pařížské dohody. EU uspořádala setkání ministrů se zástupci Číny a Kanady o opatřeních v oblasti klimatu, která pomohla zachovat důvěru v globální opatření v oblasti klimatu. EU rovněž úzce spolupracuje s předsednictvím skupin G7 a G20 a s partnery na prosazování globální agendy týkající se změny klimatu, přičemž zdůrazňuje, že je třeba, aby ekonomiky s vysokými emisemi skleníkových plynů prokázaly své vedoucí postavení a pokrok. Kromě toho poskytuje iniciativa „Mise inovací“ významné mezivládní fórum pro nové výzkumné a vývojové činnosti. Hlavní příležitosti pro urychlení investic do inovací v oblasti čisté energie představují každoroční Mise inovací pořádaná v těsné návaznosti na zasedání ministrů věnované čisté energii⁹⁵.

Globální vedoucí postavení EU v oblasti čisté energie a klimatu je zakotveno v jejich dalších mezinárodních cílech. Změna klimatu znásobuje hrozby, přispívá ke globální nestabilitě a k rozsáhlým migračním tokům. Investice do čisté energie v partnerských zemích naopak vytvářejí příležitosti pro průkopnická evropská nízkouhlíková odvětví, jež se opatření EU snaží maximalizovat.

EU hledá nové způsoby, jak sladit cíle v oblasti obchodu a klimatu. Příkladem je dohoda o hospodářském partnerství mezi EU a Japonskem, která jako první na světě zahrnuje konkrétní závazek týkající se Pařížské dohody. V oblasti dvoustranného obchodu a energetiky se EU v roce 2018 rovněž dohodla na kapitole o „energii a surovinách“ s Mexikem a nadále trvá na důležitosti těchto kapitol v rámci probíhajících jednání o dohodách o volném obchodu s významnými zeměmi v oblasti energetiky a surovin, jako je Austrálie, Ázerbájdžán a Chile.

Řešení emisí z mezinárodní letecké a námořní dopravy zůstává i nadále problémem, vezmeme-li v úvahu předpokládaný nárůst emisí v souvislosti se zvýšením provozu. V říjnu 2016 se Mezinárodní organizace pro civilní letectví dohodla na vývoji celosvětového

⁹⁴ <https://ec.europa.eu/energy/en/data-analysis/energy-prices-and-costs>.

⁹⁵ <http://www.cleanenergyministerial.org/>

tržního opatření CORSIA⁹⁶ jakožto prvním kroku, jehož cílem je od roku 2021 kompenzovat emise převyšující úroveň roku 2020. V námořním odvětví přijala Mezinárodní námořní organizace v dubnu 2018 počáteční strategii⁹⁷ týkající se snížení emisí skleníkových plynů z lodí do roku 2050 nejméně o 50 % ve srovnání s úrovněmi z roku 2008. U obou odvětví musí být tyto nezbytné kroky k dekarbonizaci zajištěny.

Mezinárodní závazek EU přispěl k cíli energetické unie spočívající v diverzifikaci zdrojů energie v Evropě a zajištění energetické bezpečnosti. EU vede pravidelný dialog o energetice s klíčovými dodavateli energie a partnery v této oblasti, a to jak dvoustranně (Norsko, USA, Írán, Alžírsko, Egypt a Turecko), tak prostřednictvím mnohostranných platforem (např. OPEC, Unie pro Středomoří, G7 a G20).

Pokud jde o dodávky plynu, za přispění Evropské komise proběhlo několik kol třístranných rozhovorů mezi Ukrajinou a Ruskou federací, jejichž cílem bylo zajistit nepřetržitý tranzit zemního plynu z Ruska přes Ukrajinu. Očekává se, že první dodávky zemního plynu prostřednictvím jižního koridoru pro přepravu plynu budou zahájeny v příštím roce, a to v důsledku důsledné spolupráce EU se všemi příslušnými partnery a zúčastněnými stranami projektu. Evropská komise rovněž podpořila úsilí zemí východního Středomoří o nalezení společných řešení pro uvedení jejich významných zdrojů plynu na trh. Evropská komise je i nadále odhodlána podporovat úsilí regionu o to, aby se z něj stal plynárenský uzel a budoucí poskytovatel zemního plynu do EU. Bude pokračovat ve své politice zaměřené na další diverzifikaci zdrojů dodávek a přepravních tras, jakož i na důsledné provádění *acquis* v oblasti energetiky na celém území Unie.

Evropská komise navázala na svou strategii z roku 2016⁹⁸, jejímž cílem je zajistit, aby se EU stala ještě více atraktivní destinací pro celosvětové dodávky zkapalněného zemního plynu (LNG), čímž přispívá k tomu, aby LNG hrál klíčovou úlohu v našem úsilí o diverzifikaci. EU úzce spolupracuje ve všech otázkách energetické politiky s našimi hlavními partnery, zejména se Spojenými státy. Spojené státy i EU přijaly konkrétní opatření ke zvýšení dovozu LNG za konkurenceschopné ceny z USA do EU. Od setkání předsedy Komise Junckera a prezidenta Trumpa v červenci 2018⁹⁹ došlo k posílení obchodních vztahů v souvislosti s LNG, přičemž do konce března 2019¹⁰⁰ bylo dovezeno téměř 9 miliard metrů krychlových LNG. Dne 2. května 2019 se bude konat konference na vysoké úrovni o LNG v rámci Rady pro energetiku EU-USA v zájmu dalšího posílení mezipodnikových kontaktů.

EU nadále pomáhá zemím ve svém sousedství modernizovat jejich odvětví energetiky. Prostřednictvím Energetického společenství EU i nadále pomáhá smluvním stranám s přijímáním klíčových prvků *acquis* EU v oblasti energetiky a klimatu. Právě probíhá aktualizace Smlouvy o Energetickém společenství.

Zajištění jaderné bezpečnosti za hranicemi Evropské unie je rovněž klíčovou oblastí pozornosti Evropské komise. V sousedství EU byly uspořádány zátěžové testy, jako jsou testy

⁹⁶ Systém kompenzací a snižování emisí uhlíku v mezinárodní letecké dopravě. Dohoda stanoví i) cíl stabilizovat emise na úrovni roku 2020 zavedením požadavku, aby letecké společnosti vyrovnaly nárůst svých emisí, ii) klíčové konstrukční prvky globálního systému a iii) plán pro dokončení prací na prováděcích pravidlech – viz https://ec.europa.eu/clima/policies/transport/aviation_en.

⁹⁷ [http://www.imo.org/en/OurWork/Environment/PollutionPrevention/AirPollution/Documents/Resolution%20MEPC.304\(72\)_E.pdf](http://www.imo.org/en/OurWork/Environment/PollutionPrevention/AirPollution/Documents/Resolution%20MEPC.304(72)_E.pdf).

⁹⁸ Strategie EU pro zkapalněný zemní plyn a skladování plynu, COM(2016) 49 final ze dne 16. února 2016.

⁹⁹ Tisková zpráva Evropské komise: Společné prohlášení EU a USA z 25. července: Dovoz zkapalněného zemního plynu (LNG) z USA do Evropské unie stoupá. Brusel, 9. srpna 2018. URL: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-4920_cs.htm.

¹⁰⁰ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-19-1531_en.htm.

prováděné ve všech reaktorech EU, a tyto zátěžové testy budou pokračovat. Zátěžový test, který provedlo Bělorusko, byl podroben vzájemnému hodnocení odborníky EU.

Pokud jde o civilní spolupráci v jaderné oblasti, EU úspěšně pokračuje ve spolupráci s Íránem, a to v souladu se společným komplexním akčním plánem. V této souvislosti si EU klade za cíl podpořit spolupráci – v zájmu lepšího porozumění potřebám Íránu v oblasti civilního využití jaderné energie a postupného zvýšení důvěry v íránský jaderný program – a opětovné navázání širších vztahů s Íránem v dlouhodobém horizontu. EU zahájila několik opatření na podporu tohoto procesu, zejména pokud jde o jadernou bezpečnost a podporu íránského regulačního orgánu pro jadernou bezpečnost. EU rovněž nedávno uspořádala třetí seminář EU a Íránu na vysoké úrovni o mezinárodní spolupráci v jaderné oblasti a o správě v jaderné oblasti.

EU dále rozšířila svou mezinárodní spolupráci s mezinárodními partnery na trzích s uhlíkem a úzce spolupracovala s Čínou na podpoře zahájení a rozvoje jejího celostátního systému, ale také s Novým Zélandem a Kalifornií. Byla podepsána a uzavřena první dohoda o propojení systémů obchodování s emisemi mezi EU a Švýcarskem.

EU uznává význam udržitelné a čisté energie pro rozvoj a globální stabilitu. EU proto neustále podporuje přístup k udržitelné a cenově dostupné energii. Ve stávajícím víceletém finančním rámci na období 2014–2020 bylo vyčleněno 3,7 miliardy EUR na udržitelnou energii. Dvě výzvy, jež mají nesmírný význam, musí být řešeny současně: přístup k energii a zmírňování změny klimatu a přizpůsobování se jí. Vzhledem k významu těchto výzev se EU rovněž ve svém úsilí zaměřuje na podporu správy odvětví energetiky a na poskytování inovativních mechanismů financování k mobilizaci soukromých investic do udržitelné energetiky. Tyto inovativní mechanismy financování zahrnují evropský plán vnějších investic. V rámci nové aliance mezi Afrikou a Evropou, která byla oznámena v září 2018, byla v listopadu 2018 zahájena společná platforma na vysoké úrovni EU-Afrika pro investice do udržitelné energetiky. Tato platforma na vysoké úrovni bude přispívat k „Africké iniciativě v oblasti energie z obnovitelných zdrojů“ pod africkým vedením.

Vzhledem k tomu, že opatření pouze ze strany vlád k dosažení globálních cílů v oblasti klimatu nestačí, spolupracuje EU s globální občanskou společností, soukromým sektorem a místními a regionálními vládami s cílem pomoci jim uvolnit prostředky na opatření v oblasti klimatu. Evropská komise například podporuje rozvoj Globálního paktu starostů a primátorů v oblasti klimatu a energetiky od jeho vzniku v roce 2017. Ke globálnímu paktu přistoupilo celkem 9 296 měst, které představují více než 808 milionů lidí na celém světě a 10,59 % celkové světové populace. Tato opatření nejen podporují odhodlání měst plnit přijaté závazky, ale také usnadňují investice do městských plánů v oblasti klimatu a energetiky tím, že na celosvětové úrovni replikují řešení, jež byla průkopnická v EU.

Rámeček: další posílení celosvětové úlohy eura v odvětví energetiky

EU je největším dovozcem energie na světě, přičemž za dovoz energie v posledních pěti letech zaplatila každý rok průměrně 300 miliard EUR. Má proto strategický zájem na podpoře používání eura v odvětví energetiky. Tím by se snížila expozice evropských společností vůči měnovému a politickému riziku. Též by se snížily náklady a rizika pro evropské podniky a snížily by se úrokové sazby placené domácnostmi.

K tomu může dojít pouze tehdy, pokud EU, členské státy, účastníci trhu a další subjekty vyvinou společné úsilí. Z tohoto důvodu přijala v prosinci 2018 Evropská komise doporučení¹⁰¹, jehož cílem je prosazovat větší používání eura v mezinárodních energetických dohodách a transakcích. Evropská komise rovněž zahájila řadu konzultací se zúčastněnými stranami o tržním potenciálu pro širší využívání transakcí v eurech, včetně transakcí týkajících se ropy, plynu nebo rafinovaných produktů.

V. ZÁVĚRY

Vytvoření energetické unie vyžadovalo úzkou spolupráci mezi orgány EU, členskými státy a všemi složkami společnosti. Významně přispělo k posílení energetické bezpečnosti Evropy. Toho bylo dosaženo propojením vnitrostátních trhů, další diverzifikací energetických zdrojů, využíváním domácích obnovitelných zdrojů, prováděním opatření v oblasti energetické účinnosti a podporou příznivého prostředí pro investice. Toto úsilí musí být zachováno, aby se zajistila energetická bezpečnost Evropy a konkurenceschopné ceny energie.

Aby energetická unie dosáhla svého hospodářského potenciálu a podporovala neutralitu z hlediska klimatu, musí být nyní pevně zakotvena v praxi. Provádění nového právního rámce a opatření umožňujících provedení láká investice, které rozvinou celé evropské hospodářství a vytvoří pracovní místa a podpoří inkluzivní růst. Toto úsilí musí být nyní zdvojnásobeno, aby bylo možné získat další výhody. Transformace musí být spravedlivá a sociálně přijatelná. Sociální důsledky procesu musí být od počátku těžištěm politik.

Probíhající iterativní dialog mezi členskými státy a Evropskou komisí ohledně vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu bude v období do roku 2030 kriticky důležitý. Tento dialog pomůže nalézt kolektivní řešení, posílí vzájemnou podporu mezi členskými státy a zapojí všechny zúčastněné strany. Tím se zajistí, aby EU plnila své závazky společně. Na základě posouzení návrhů vnitrostátních plánů v oblasti energetiky a klimatu předložených členskými státy a doporučení vydaných Evropskou komisí do 30. června 2019 přijmou členské státy své konečné plány do 31. prosince 2019. Příští zpráva „o stavu energetické unie“ bude zveřejněna do října 2020. V té době bude možné, aby byl v této zprávě zdůrazněn pokrok dosažený při provádění dohodnutého legislativního rámce a nový vývoj opatření umožňujících provedení. Důležité bude i nadále přezkoumávat pokrok a dynamicky se přizpůsobovat novému vývoji.

Větší význam než kdykoli předtím budou mít integrace a inovace ve všech hospodářských odvětvích a podpora souladu mezi širokou škálou souvisejících politik a různými druhy opatření. Tento přístup – zahrnující energii, zmírňování změny klimatu a přizpůsobení se jí, kvalitu ovzduší, digitální technologie, průmysl, dopravu, půdu, zemědělství, sociální věci, bezpečnost a mnoho dalších otázek – je třeba podporovat na evropské, vnitrostátní, regionální a místní úrovni. Poskytne EU nástroje k řešení budoucích výzev, jako je digitalizace, posílení postavení spotřebitelů a rozvoj flexibilních trhů s elektřinou, které se mohou vyrovnat s vysokým podílem variabilních obnovitelných zdrojů energie.

Evropská komise musí i nadále zapojovat občany, místní orgány a průmysl do podpory spolupráce, vytváření úplných průmyslových hodnotových řetězců a posilování městských inovací a investic. Klíčové bude zejména zajištění nezbytných finančních prostředků – finanční sektor v EU má potenciál zajistit roční investiční potřeby ve výši

¹⁰¹ Doporučení Komise ze dne 5. prosince 2018 o mezinárodní úloze eura v oblasti energetiky (C(2018) 8111 final) ze dne 5.12.2018.

téměř 180 miliard EUR k dosažení cílů EU v oblasti klimatu a energetiky do roku 2030. Bude nezbytné zajistit nejen stabilní, dlouhodobé financování během mnoha let, nýbrž také, aby toto financování odpovídalo potřebám energetické unie.

EU musí zachovat a posílit svou vedoucí úlohu, pokud jde o celosvětová opatření v oblasti klimatu a energetiky a zároveň musí poskytovat všem svým občanům energetickou a klimatickou bezpečnost. Proto bude nanejvýš důležité i nadále posilovat podpůrný rámec, usnadňovat transformaci energetiky a vytvářet vhodné podmínky pro klimaticky neutrální ekonomiku.

Dlouhodobá strategická vize EU ohledně prosperující, moderní, konkurenceschopné a klimaticky neutrální ekonomiky do roku 2050 bude mít zásadní význam pro určení jasného směru dalšího rozvoje energetické unie. Návrh, který předložila Evropská komise, ukazuje směr vývoje ke klimaticky neutrální a moderní ekonomice. Znovu zdůrazňuje význam širokého podpůrného rámce EU pro dosažení neutrality z hlediska klimatu do poloviny století. Tento rámec podporuje příznivé podmínky v oblasti financí a investic prostřednictvím internalizace externalit, konzistentní program pro výzkum a inovace, spravedlivou transformaci pro regiony, hospodářská odvětví a širokou veřejnost a plné využívání příslušných politik, včetně politik EU týkajících se rozpočtu, zaměstnanosti a soudržnosti.